

КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА НА БЪЛГАРСКИТЕ ЕКСПОРТНИ ПРОИЗВОДСТВА

Част първа

*Производствена и
експортна
специализация*

2014 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧАСТ ПЪРВА

1. Обхват, подход, информация
2. Топ 20 продуктови групи в общата класация на сравнителните конкурентни предимства
3. Продукти на високо-технологични дейности, за които България притежава сравнителни конкурентни предимства
 - 3.1 Сравнителни конкурентни предимства по страни
 - 3.2 Продуктови групи с потенциал за реализиране на сравнителни конкурентни предимства
4. Продукти на средно високо-технологични дейности, за които България притежава сравнителни конкурентни предимства
 - 4.1 Сравнителни конкурентни предимства по страни
 - 4.2 Продуктови групи с потенциал за реализиране на сравнителни конкурентни предимства
5. Продукти на средно ниско-технологични дейности, за които България притежава сравнителни конкурентни предимства
 - 5.1 Сравнителни конкурентни предимства по страни
 - 5.2 Продуктови групи с потенциал за реализиране на сравнителни конкурентни предимства
6. Продукти на ниско-технологични дейности, за които България притежава сравнителни конкурентни предимства
 - 6.1 Сравнителни конкурентни предимства по страни
 - 6.2 Продуктови групи с потенциал за реализиране на сравнителни конкурентни предимства

ЧАСТ ВТОРА

7. Обобщени резултати от анализа, изводи, предложение
8. Индикатори за оценка на технологичните сфери
9. Регионална специализация
10. Регионален потенциал в областта на НИРД
11. Регионален потенциал в областта на образованието

ОБХВАТ, ПОДХОД, ИНФОРМАЦИЯ

- Общ брой на продуктовете групи – 258, трето ниво на агрегация съгласно Стандартната външнотърговска класификация sitc rev.4, разпределени по глобална технологична интензивност на икономическите дейности КИД 2008
- Обхванати са всички страни-членки на ЕС28, както и балканските страни, нечленки
- Наличието на конкурентни предимства се установява с помощта на методологията на Баласа. Изисква се стойността на използвания критерий да бъде по-голям от единица. *На графиките страните с неоцветени стълбове не покриват критерия, а по-големият кръг съответства на по-голям износ от България*
- Наличието на конкурентни предимства производствена и експортна специализация е констатирано за 85 продуктови групи, които обхващат 79.5% от българския износ през 2012 г.
- Източник на информация – база данни на Обединените нации - *Comtrade.un.org*, база данни за фирмена информация – *BVD Amadeus*, база данни на ЕК за малки и средни предприятия - *Database for the Annual report 2012*
- Използваните данни за 2011 г. са актуализирани, в сравнение с предходния анализ

ТОП 20 В ОБЩАТА КЛАСАЦИЯ

	Продуктова група	Равнище на конкурентни предимства	
		2012	2011
1	Дърва за горене и дървени въглища	18.0	15.7
2	Руди на благородните метали и техните концентрати	16.1	17.4
3	Олово	15.7	15.6
4	Мед	13.2	12.9
5	Пшеница и смес от пшеница и ръж	10.0	7.2
6	Суров или необработен тютюн	9.4	12.9
7	Цинк	9.0	9.2
8	Едножични влакна, пръчки, пръти и профили от пластмаси	9.0	7.0
9	Електрическа енергия	8.8	9.3
10	Метални соли и пероксосоли на неорганичните киселини	8.0	6.6
11	Ечемик	7.8	7.3
12	Употребявани артикули и облекло, парцали	6.6	5.9
13	Обработен тютюн и заместители на тютюна	6.6	4.6
14	Маслодайни семена и плодове за извличане на "меки" растителни масла	5.9	8.8
15	Опаковки, домакинско стъкло и други изделия от стъкло	5.4	5.1
16	Санитарни артикули, котли и радиатори за отопление	5.4	4.2
17	Медни руди и техните концентрати	5.0	3.4
18	Маслодайни семена и плодове за извличане на други растителни масла	4.7	4.6
19	Машини за произвеждане и използване на енергия	4.7	4.4
20	Царевица	4.2	4.6

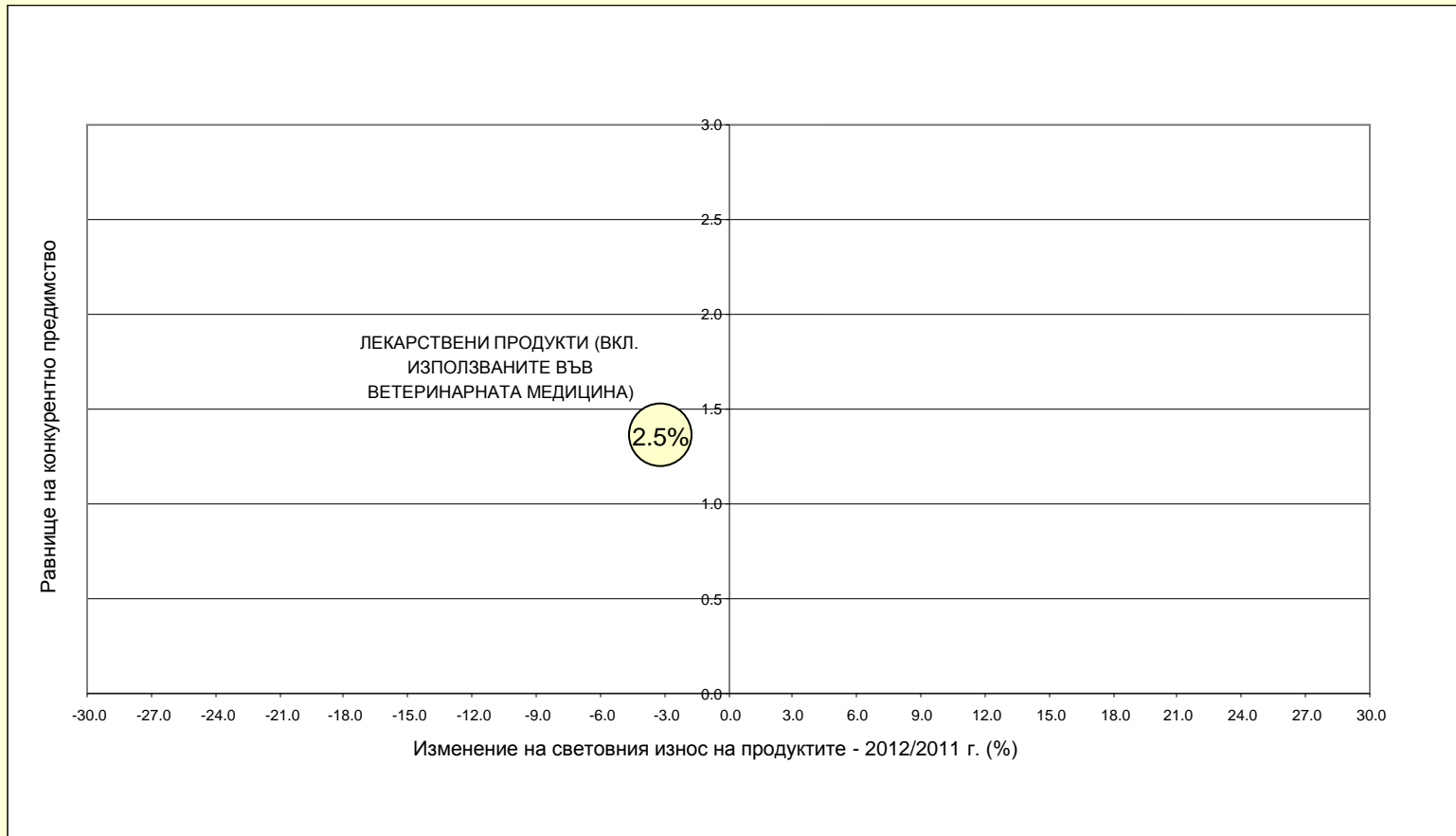
- **Отсъствие на стоки с висока добавена стойност, с изключение на машините за произвеждане и използване на енергия**

ПРОДУКТИ НА ВИСОКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

Продуктова група		Равнище на конкурентни предимства	
		2012	2011
1	Лекарствени продукти, в т.ч. използваните във ветеринарната медицина	1.4	1.1

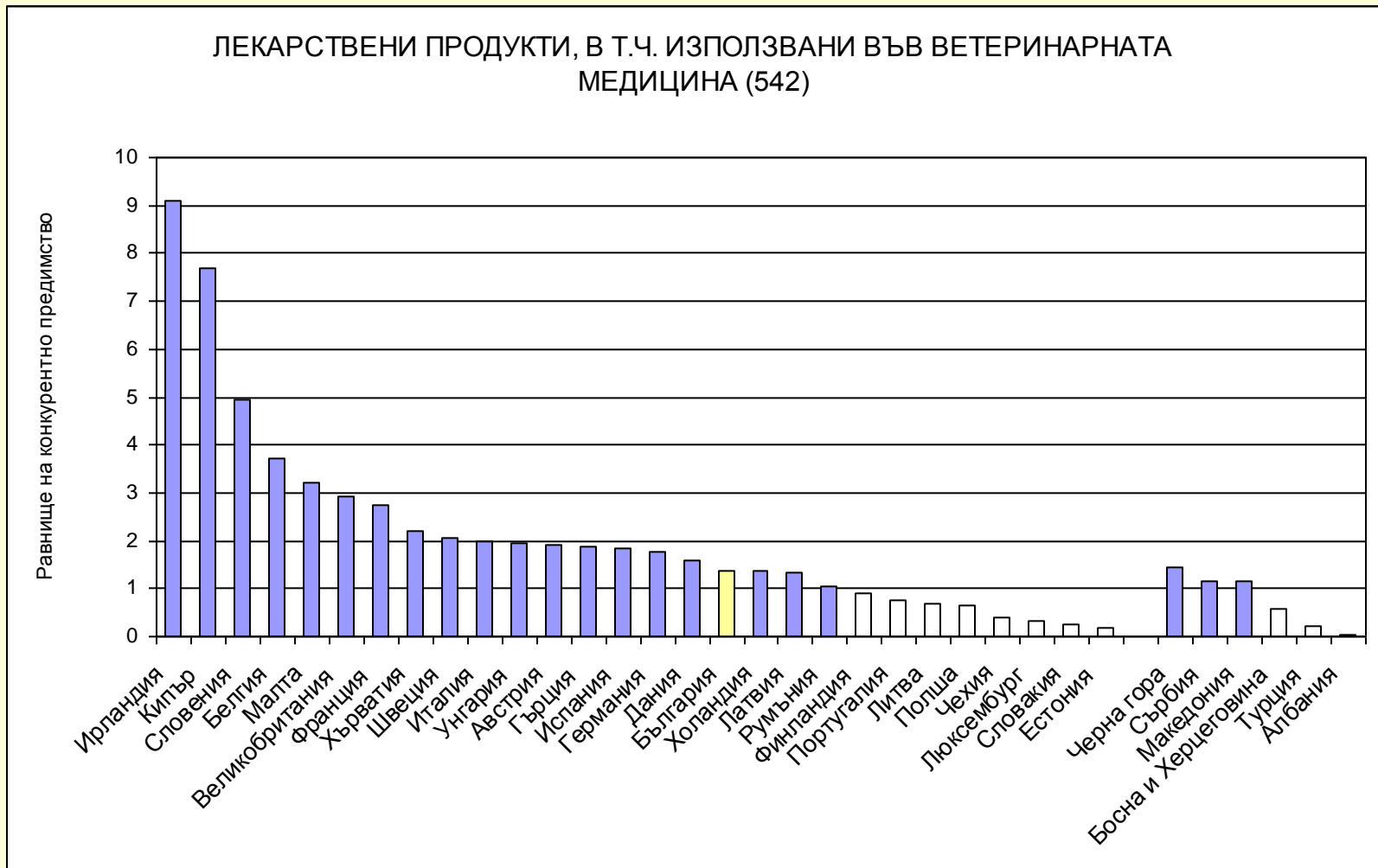
- Слабо присъствие на високо-технологичните продукти. От общо 18 продуктови групи нашата страна реализира конкурентни предимства само при една от тях, представляваща 2.5% от износа през 2012 г. Общо износът на всички 18 продуктови групи съставлява 5.6%
- За сравнение, през 2011 г. в тази група попаднаха Фотографските и кинематографски продукти, както и кинематографските филми, експонирани и проявени, но през 2012 г. година са изгубили сравнителните конкурентни предимства.

ПРОДУКТИ НА ВИСОКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- Лекарствените продукти е единствената стокова група, която запазва своите сравнителни конкурентни предимства от групата през 2012 г.

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

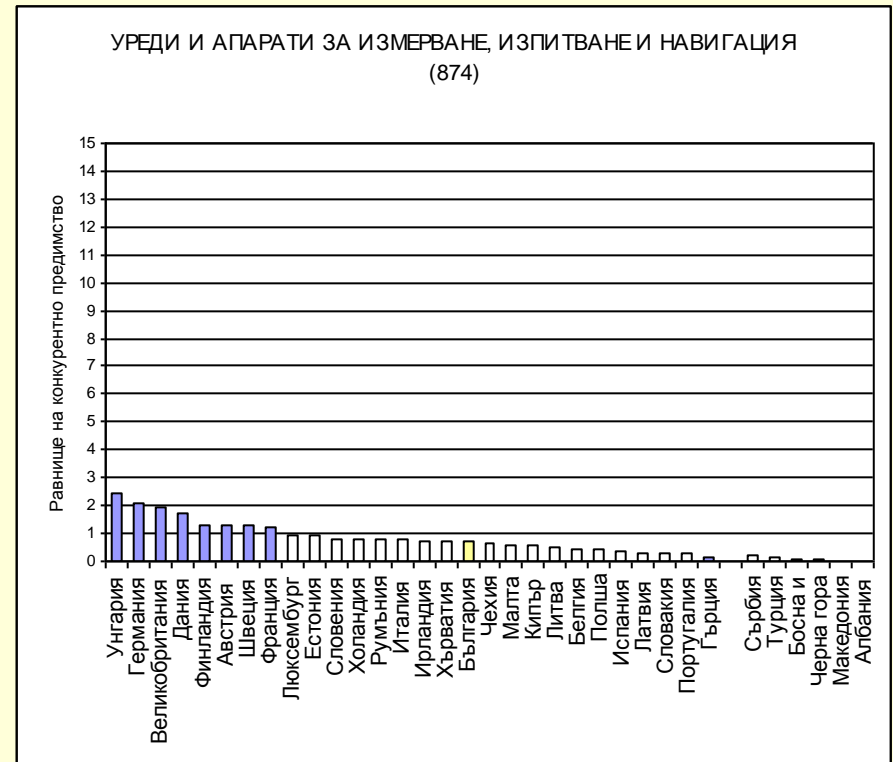
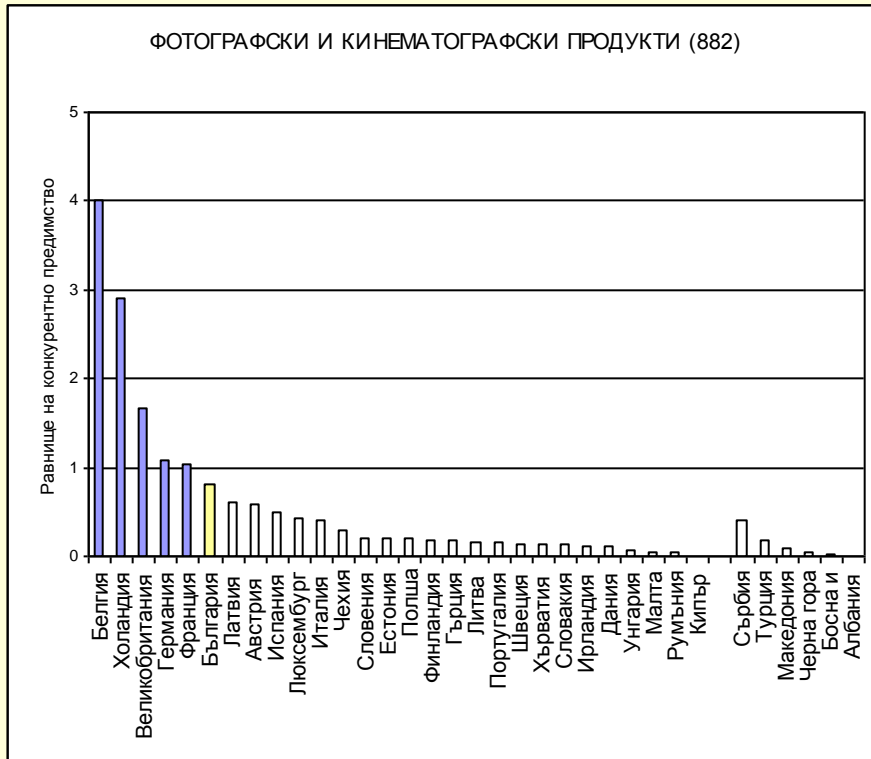
- България е с едни от най-ниските конкурентни предимства между страните-членки, но въпреки това изпреварва Холандия, Литва и Румъния
- Активна позиция на Балканските страни, нечленки на ЕС

ПРОДУКТИ НА ВИСОКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА ПОТЕНЦИАЛ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

Продуктова група		Равнище на конкурентни предимства		Дял в българския износ
		2012	2011	2012
1	Фотографски и кинематографски продукти	0.8	2.5	0.1%
2	Уреди и апарати за измерване, изпитване и навигация	0.7	0.8	0.8%
3	Монитори и прожекционни апарати	0.7	0.6	0.3%
4	Офис техника	0.7	0.3	0.2%
5	Броячи	0.7	0.5	0.1%
6	Лекарствени вещества	0.5	0.5	0.5%

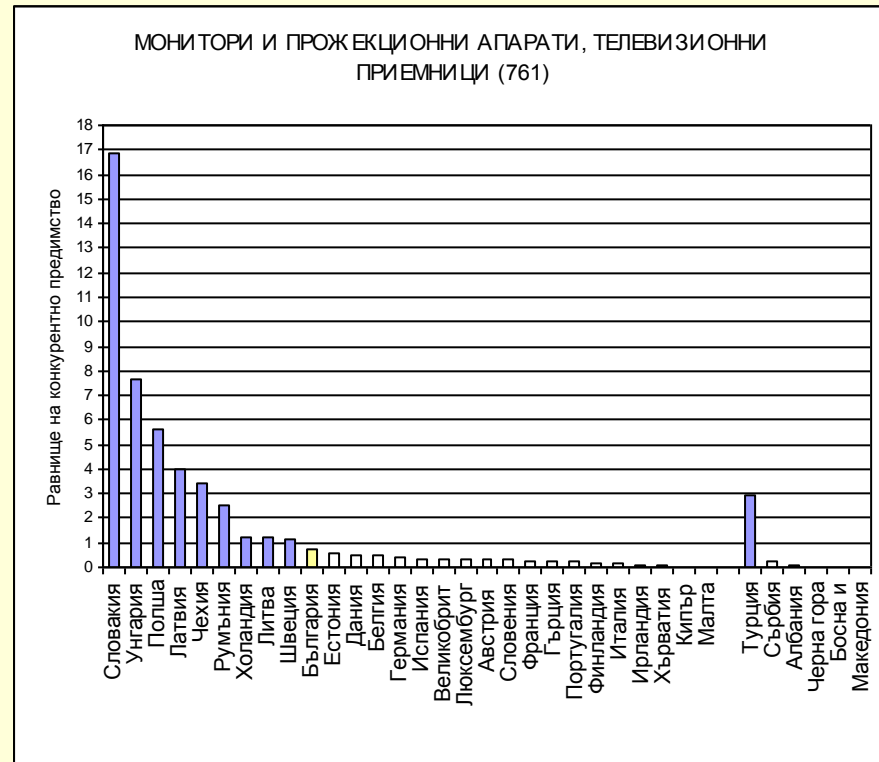
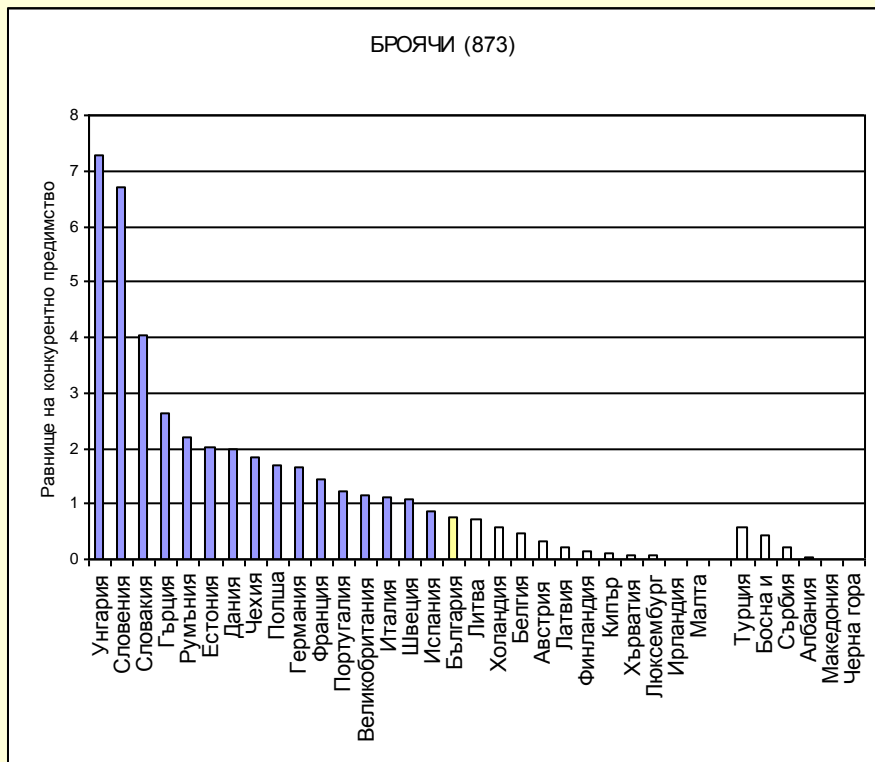
- Фотографските и кинематографски продукти изгубиха своите конкурентни предимства спрямо предходната година, но остават най-близо до границата от единица. От останалите групи стоки могат да се открият уредите и апаратите за измерване, изпитване и навигация, както и лекарствените вещества, поради по-големият дял в износа на страната през настоящата година.

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

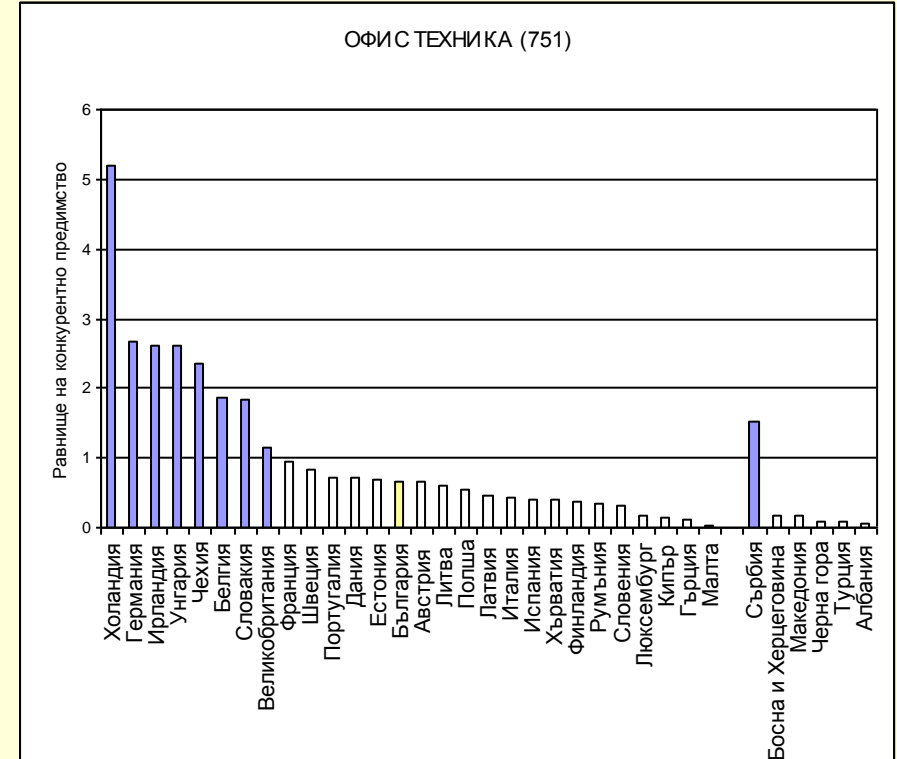
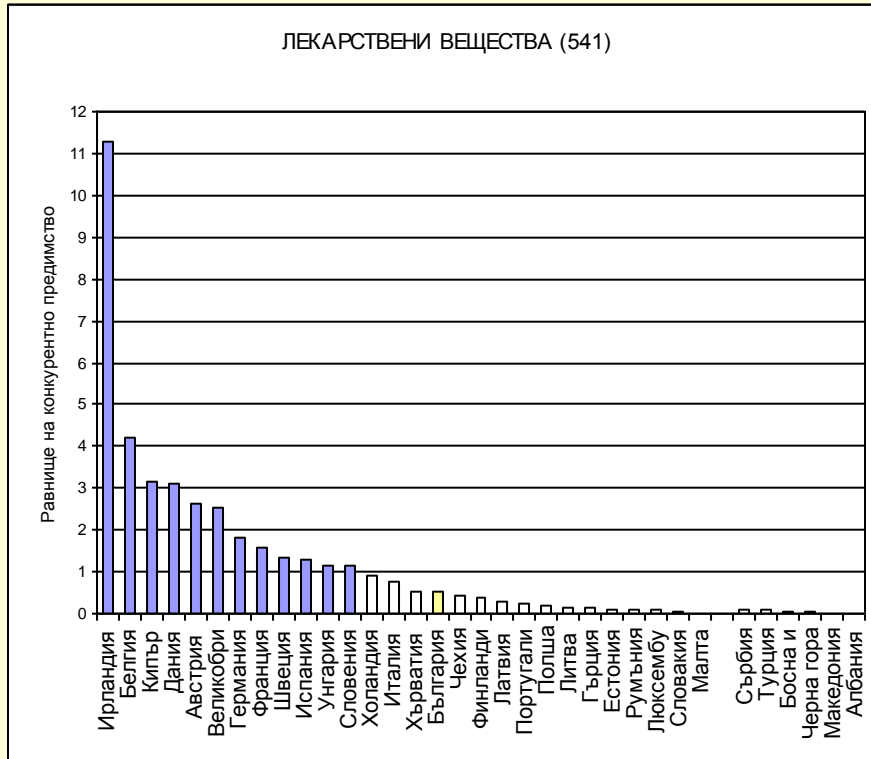
- Пазарът на уредите и апаратите за измерване, изпитване и навигация е сравнително балансиран, без силно открояващи се страни, докато на пазара на фотографските и кинематографски продукти с открояваща се специализация са Белгия и Холандия.
- По-големи възможности за възстановяване на изгубените конкурентни предимства България има при фотографските и кинематографски продукти,

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- И на двата пазара има ясно изразени лидери, но и на двата пазара България е първата страна, с най-големи възможности да достигне и премине границата от единица.
- На пазара на монитори и прожекционни апарати Турция реализира близо 4 пъти по-високи конкурентни предимства от нашите

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

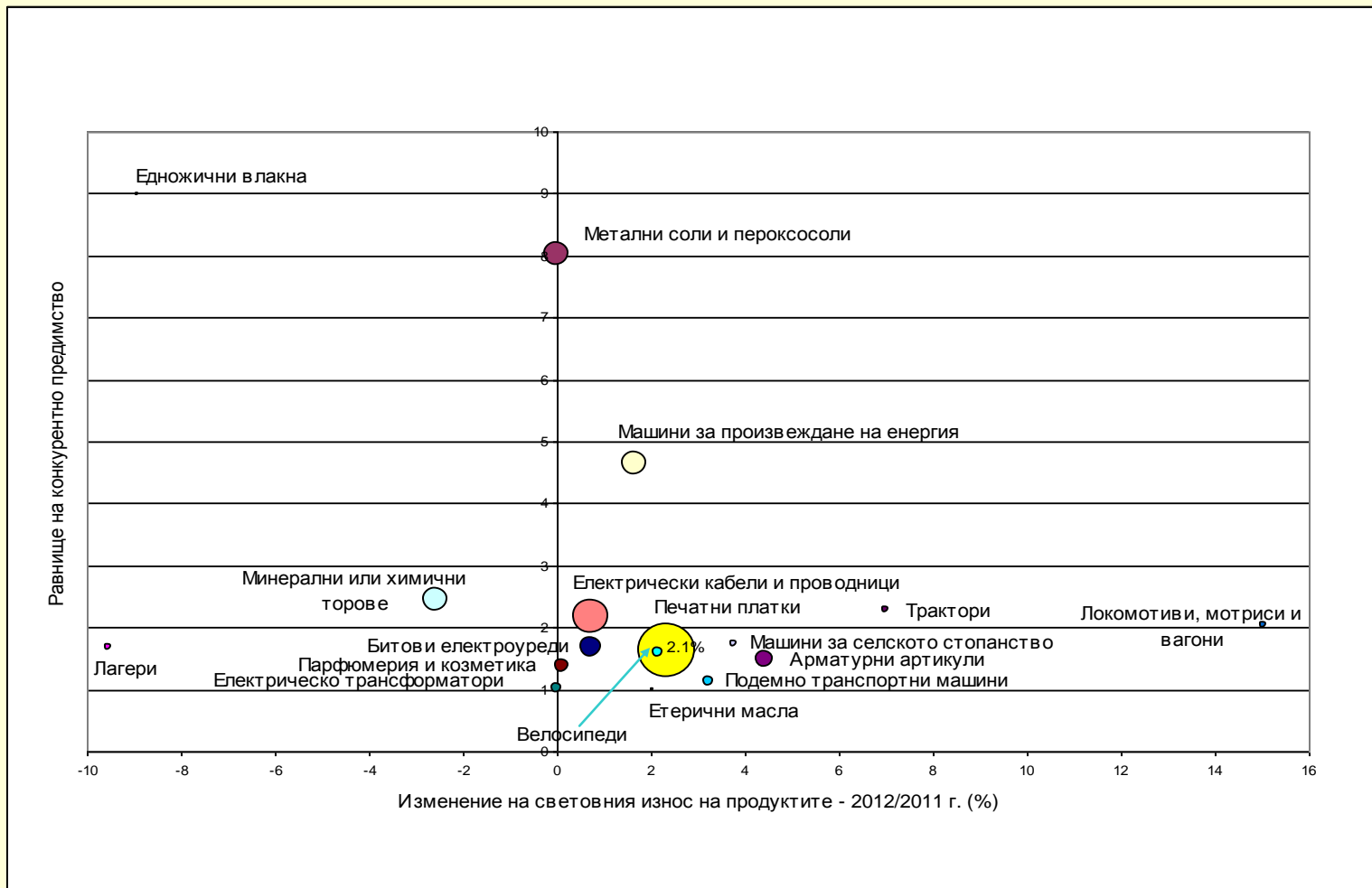
- И на двата пазара има ясно изразени лидери – Ирландия и Холандия, като потенциалните възможности на нашата страна са слабо изразени.
- Сърбия е единствената страна от Балканските страни, която реализира сравнителни конкурентни предимства на пазара на офис техника

ПРОДУКТИ НА СРЕДНО ВИСОКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

Продуктова група		Равнище на конкурентни предимства	
		2012	2011
1	Едножични влакна от пластмаса	9.0	7.0
2	Метални соли и пероксосоли на неорганичните киселини	8.0	6.6
3	Машини за произвеждане и използване на енергия	4.7	4.4
4	Минерални или химични торове	2.4	2.5
5	Трактори	2.3	2.2
6	Електрически кабели и изолирани проводници	2.2	2.4
7	Локомотиви, мотриси, вагони	2.0	1.6
8	Машини за селското и горското стопанство	1.7	1.3
9	Битови електроуреди	1.7	1.4
10	Сачмени, ролкови или иглени лагери	1.7	1.6
11	Печатни платки, резистори, апарати за управление и разпределение на електрическа енергия	1.6	1.1
12	Велосипеди и мотоциклети	1.6	1.0
13	Арматурни артикули, котли, резервоари, вани и подобни съдове	1.5	1.3
14	Парфюмерия и козметика	1.4	1.1
15	Подемни-транспортни машин	1.1	1.0
16	Електрически трансформатори	1.0	0.8
17	Етерични масла	1.0	0.9
18	Помпи и елеватори за течности	1.0	0.9

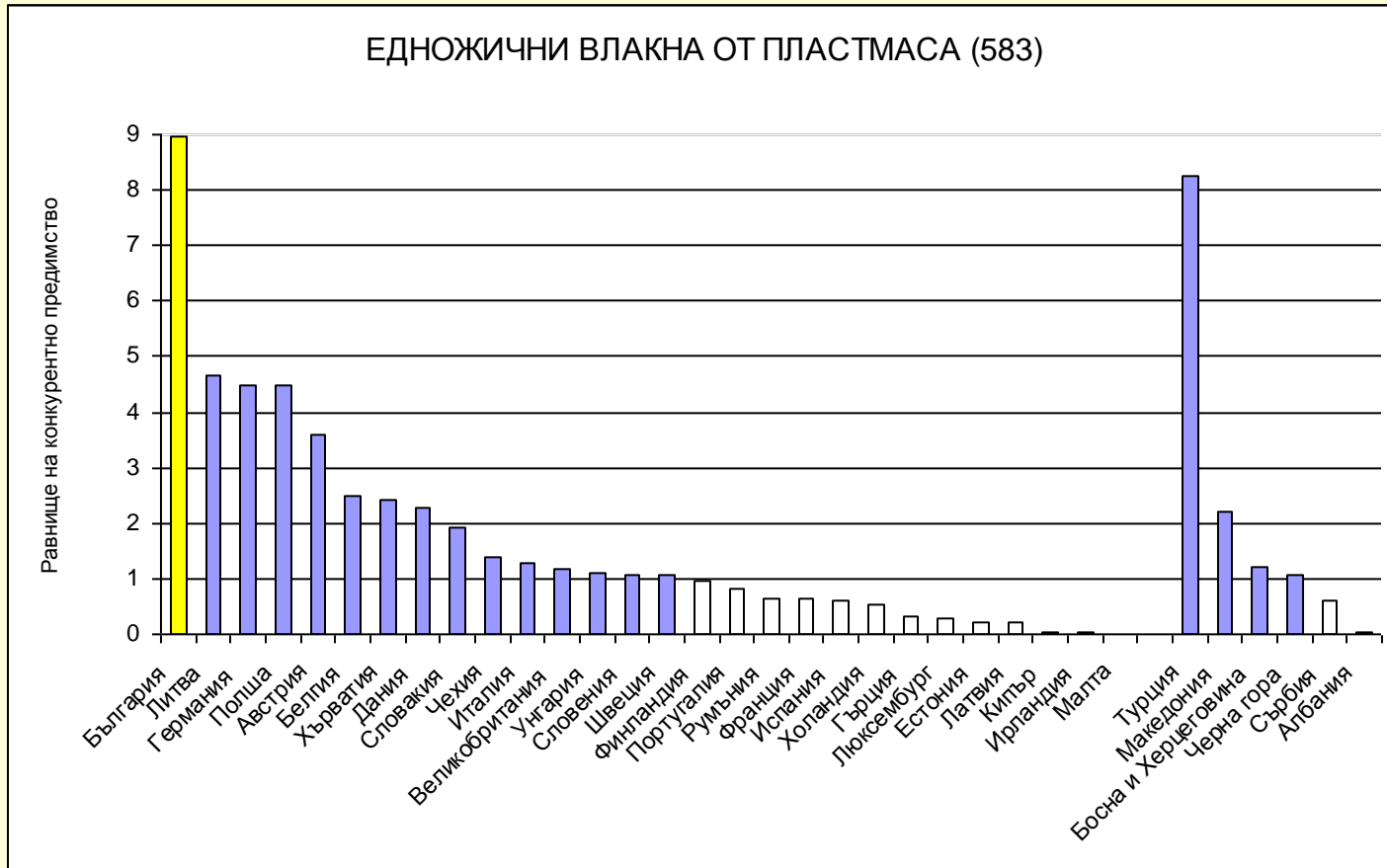
- **От общо 73 стокови групи България реализира сравнителни конкурентни предимства при 18 от тях, които формират 11.7% от износа на страната. Общо групата формира 20.1% от износа**

ПРОДУКТИ НА СРЕДНО ВИСОКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

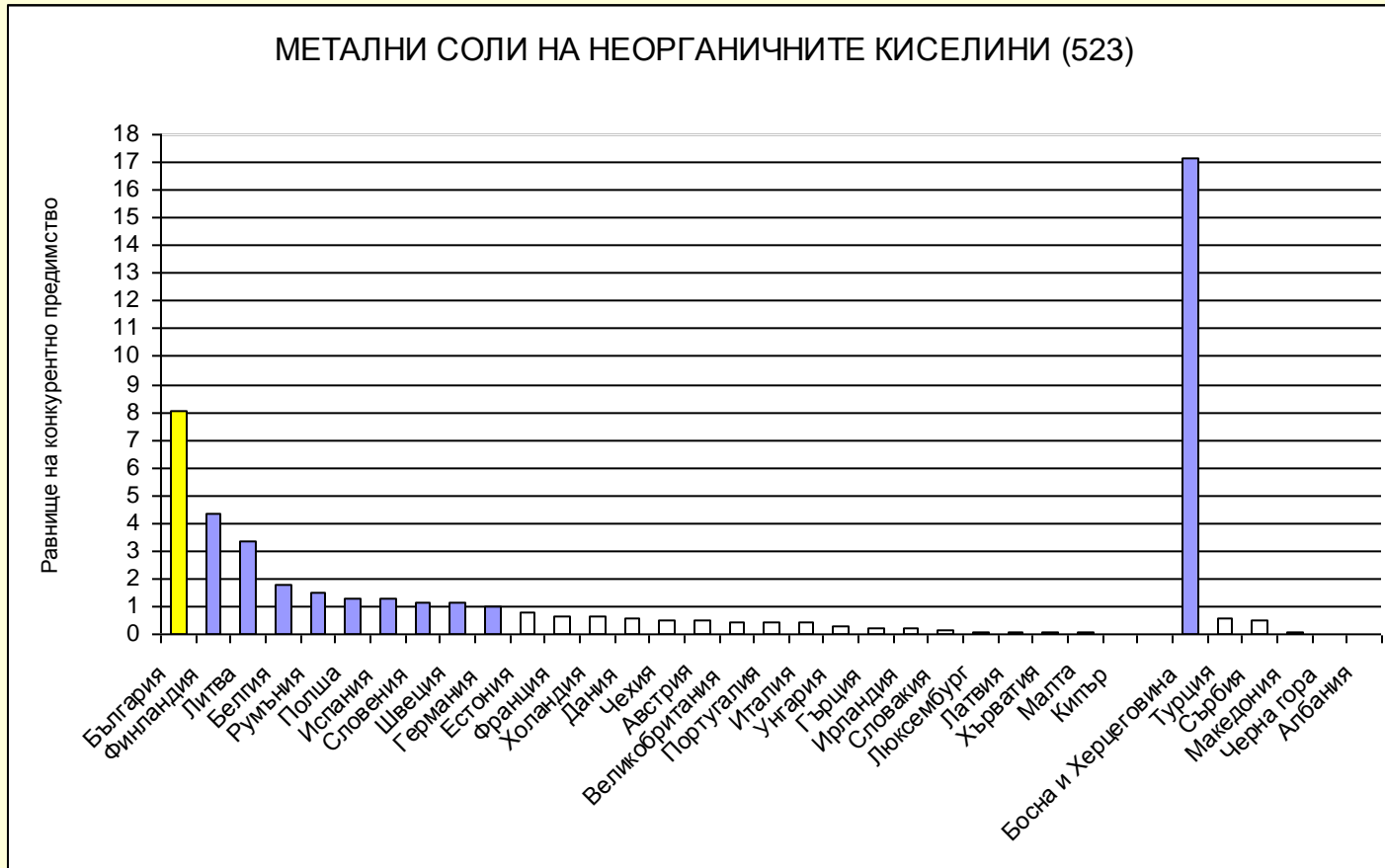
- Между всички продукти се открояват конкурентните предимства на едножичните влакна, металните соли и пероксосоли и машините за произвеждане на енергия, които заемат 0.3%, 1% и 0.6% от износа на страната. Нивото на конкурентни предимства на всички останали е в границите между 1 и 3, а обемът на износа е най-голям при печатните платки 2.1%, електрическите кабели и проводници 1.3% и минерални или химични торове 1%

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

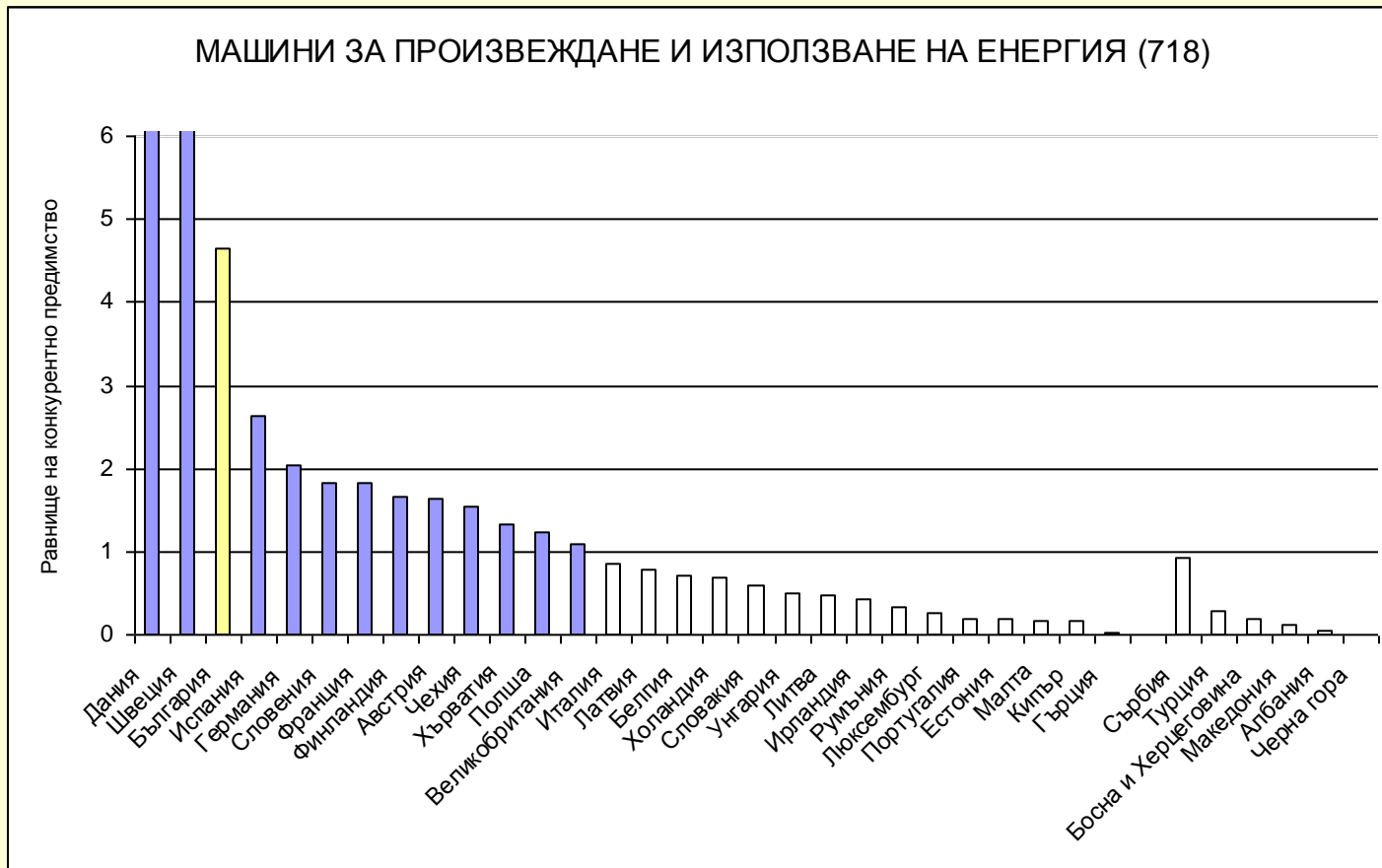
- България е с най-високи конкурентни предимства между страните-членки

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

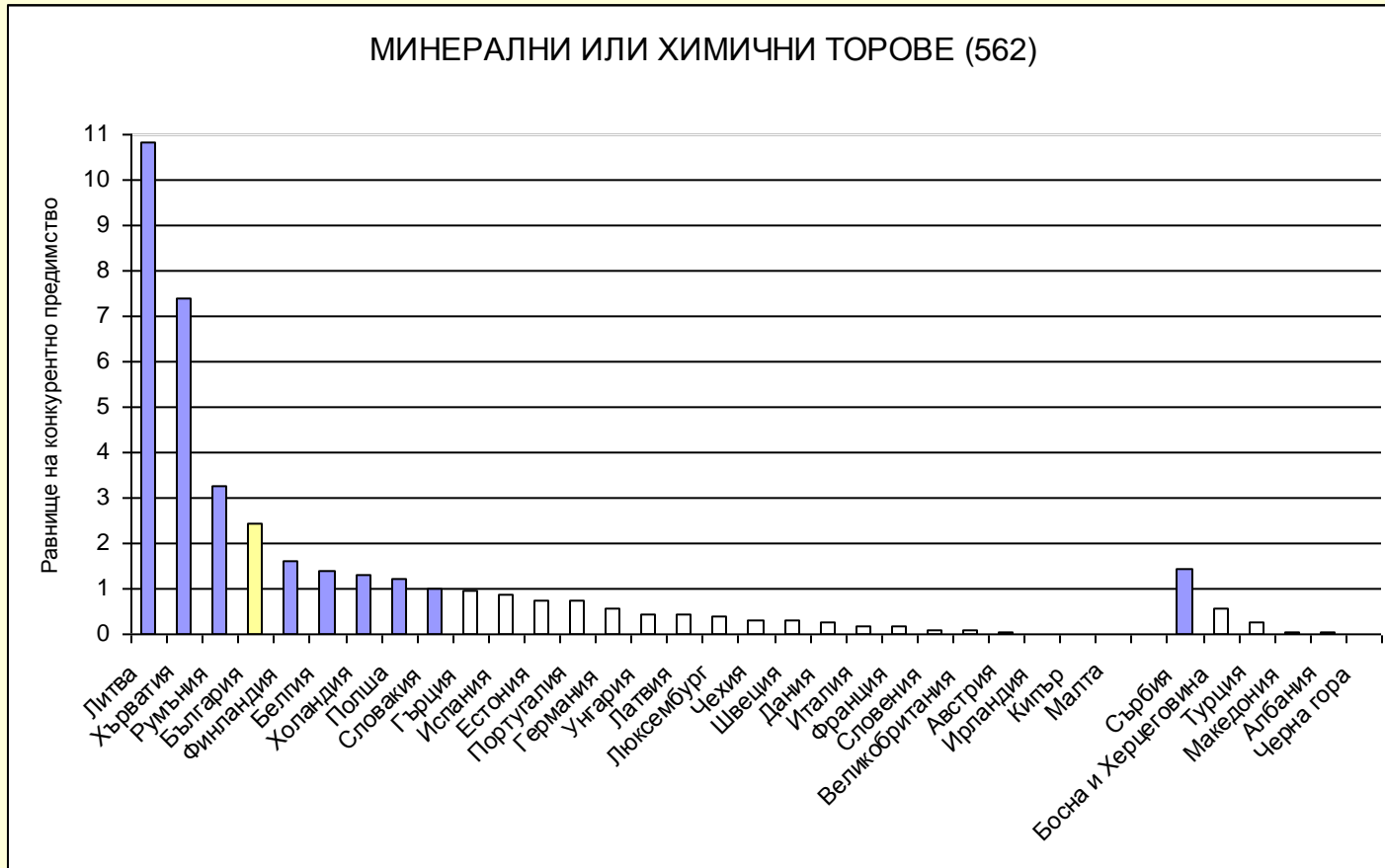
- България е с най-високи конкурентни предимства между страните-членки, но отстъпва на Босна и Херцеговина, която е лидер между анализираните страни

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

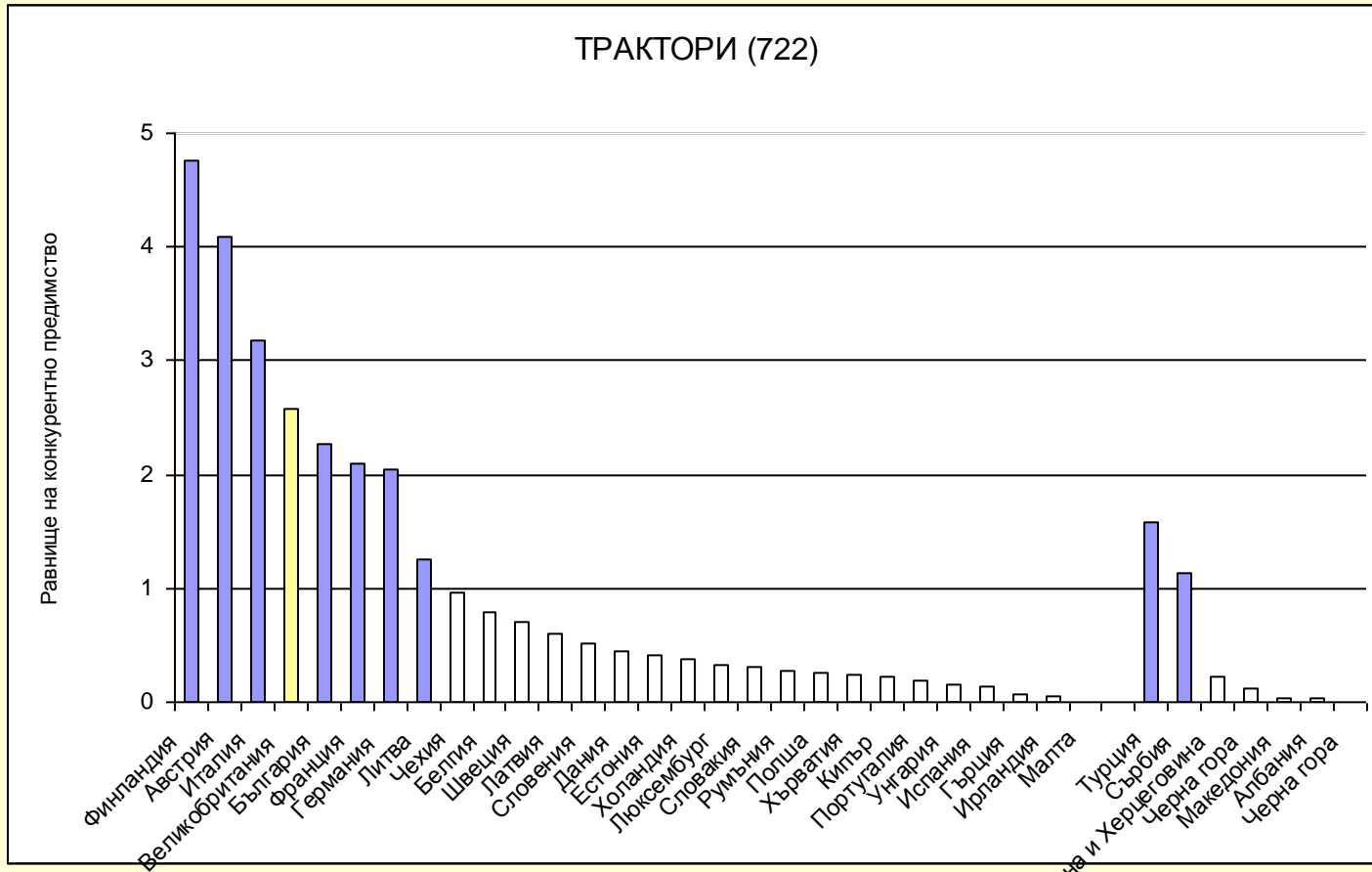
- България е с едни от най-високите конкурентни предимства между страните-членки

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

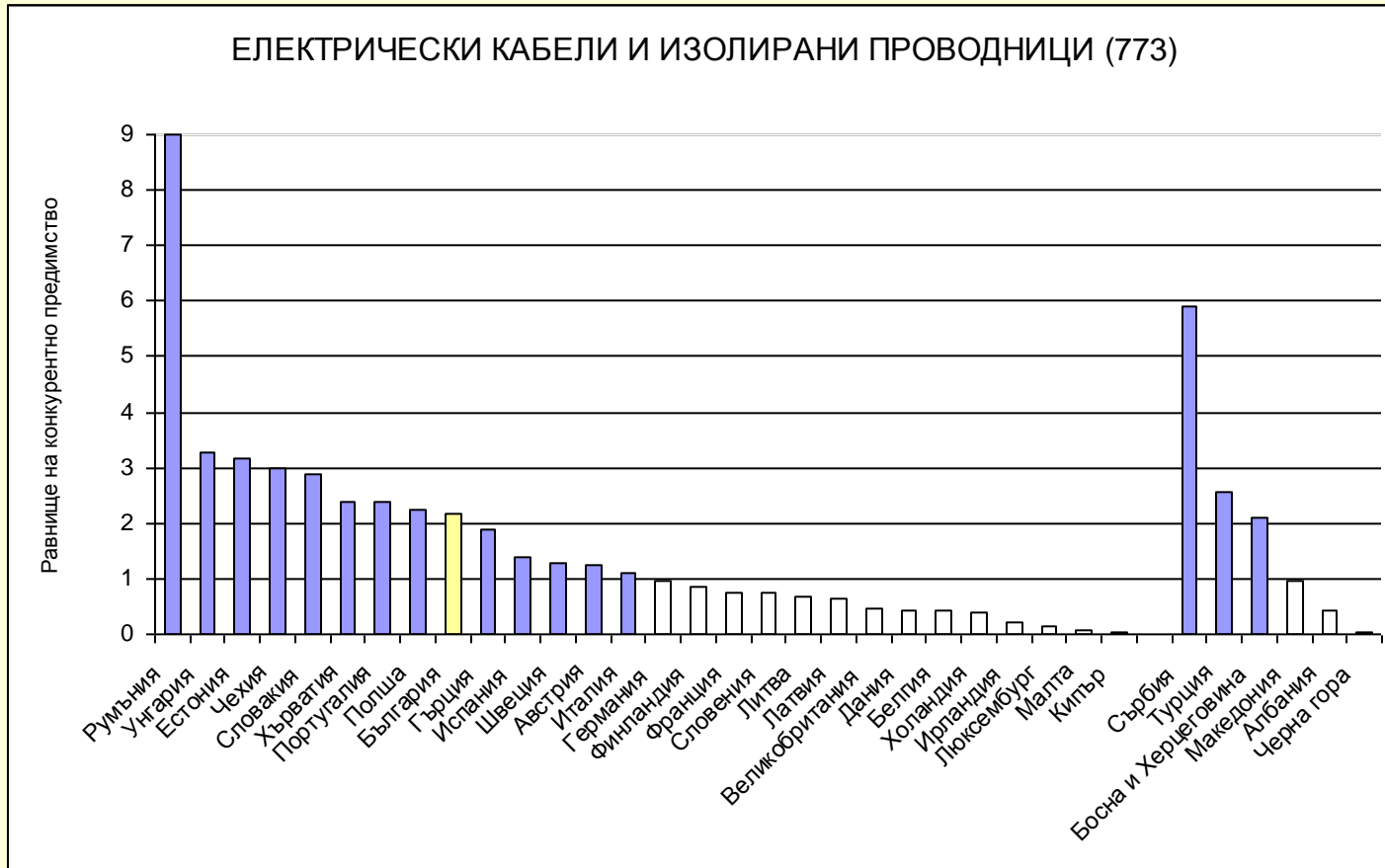
- България е трета по равнище на конкурентни предимства между страните-членки, но отстъпва значително на Литва, както и на Хърватия

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

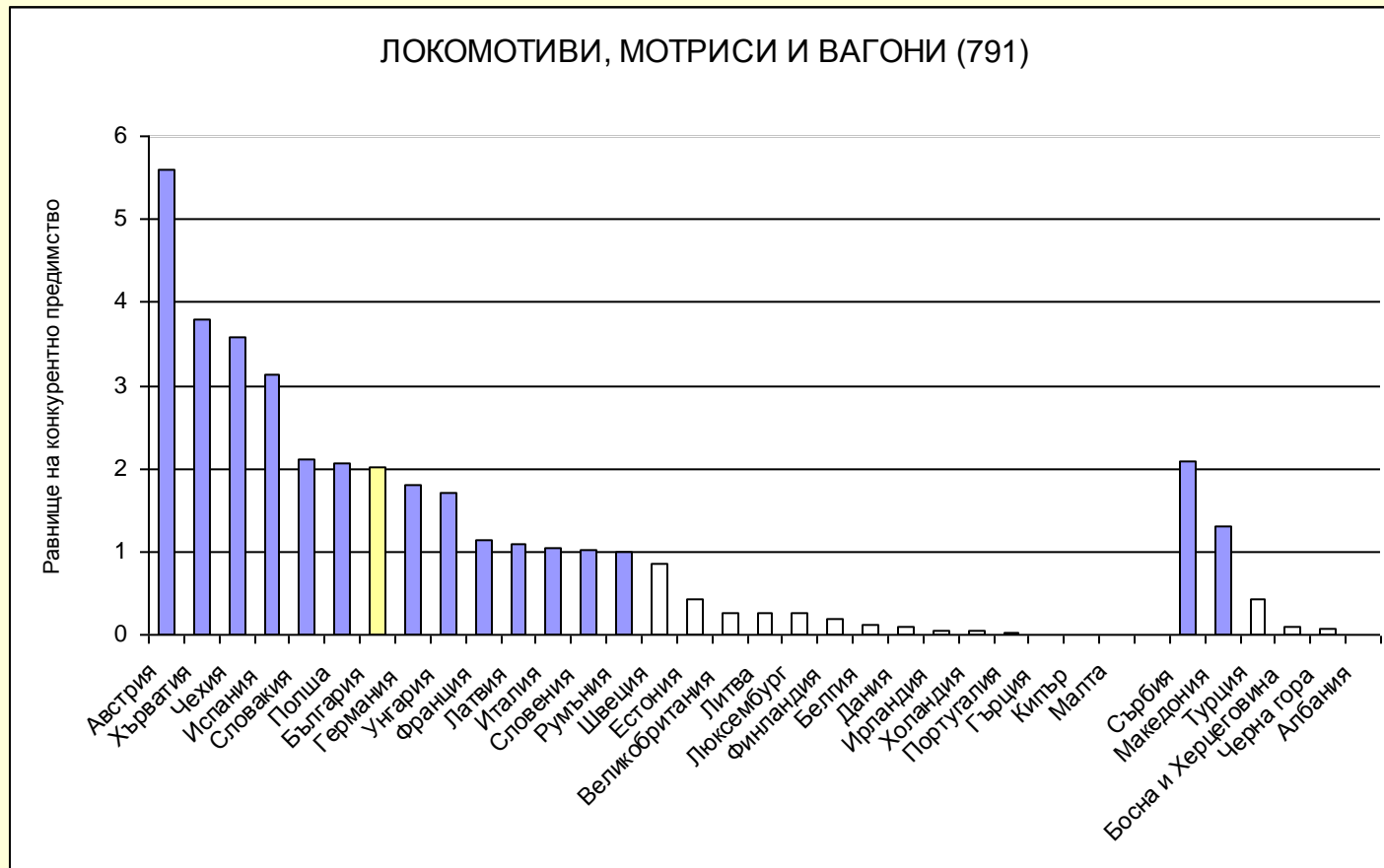
- България е между малкото страни-членки с конкурентни предимства, но отстъпва на Турция и Сърбия

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

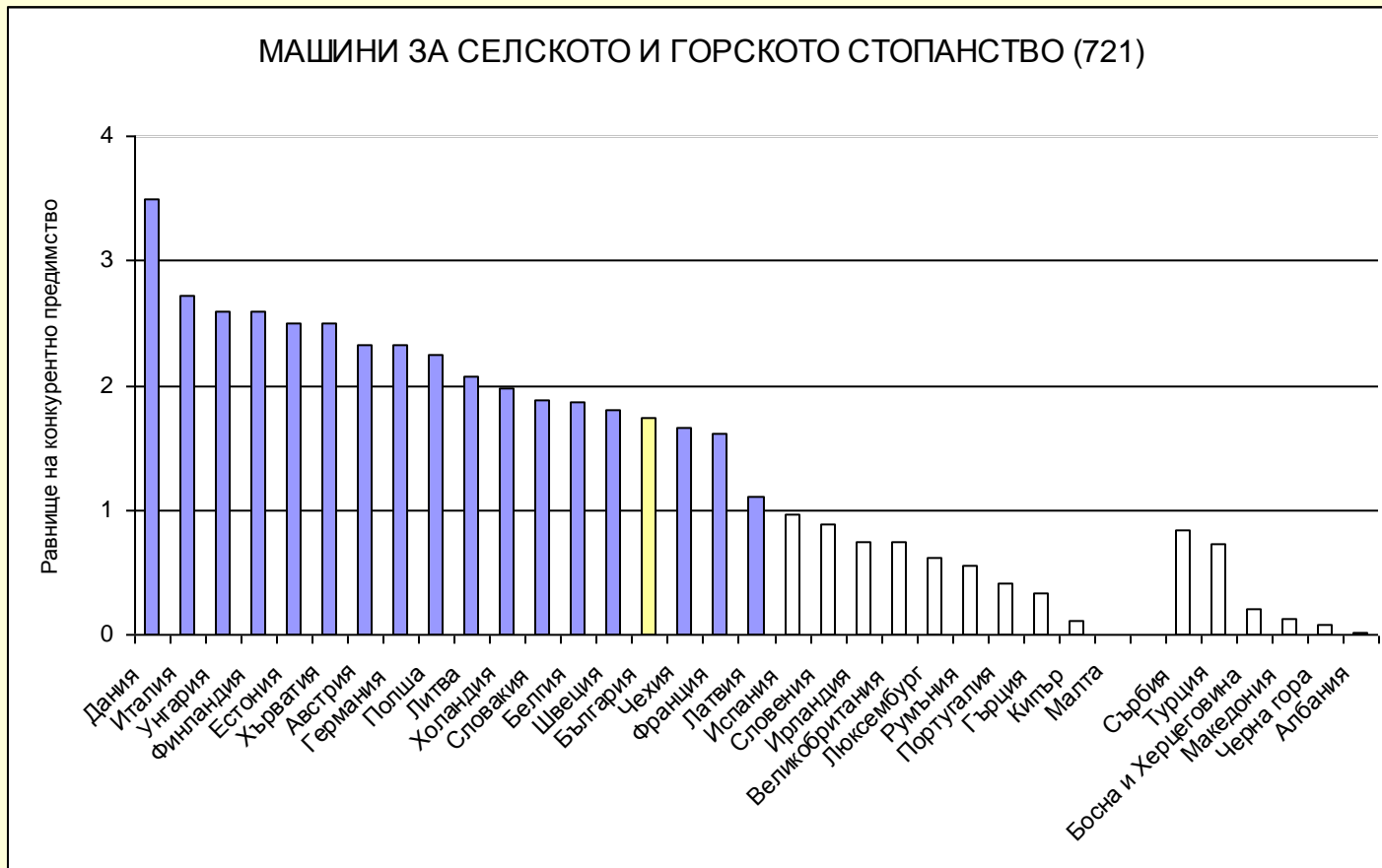
- България отстъпва значително на лидера Румъния, както и на Сърбия и Турция

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

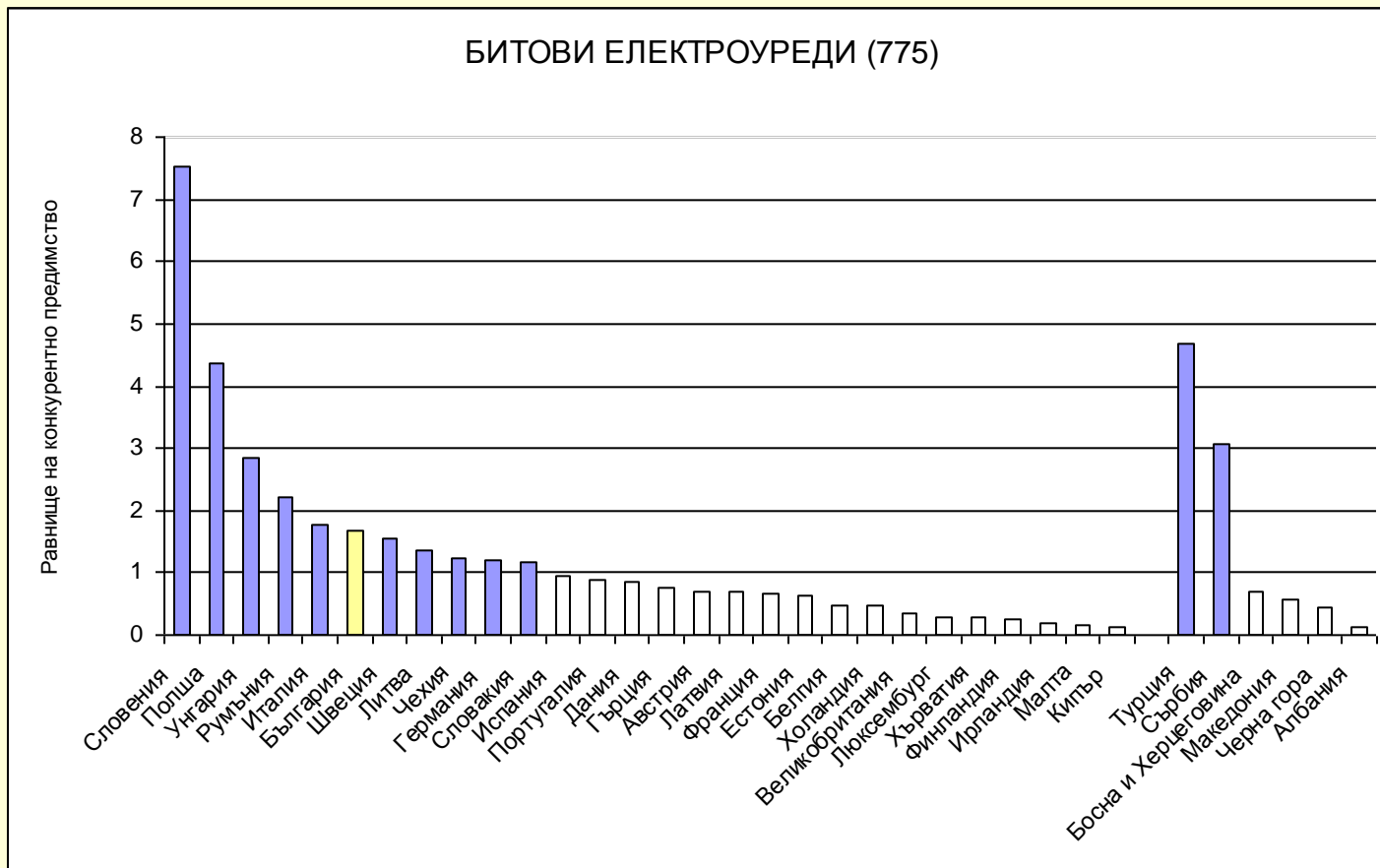
- България е на седма позиция между страните-членки, но макар и с малко, отстъпва на Сърбия

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

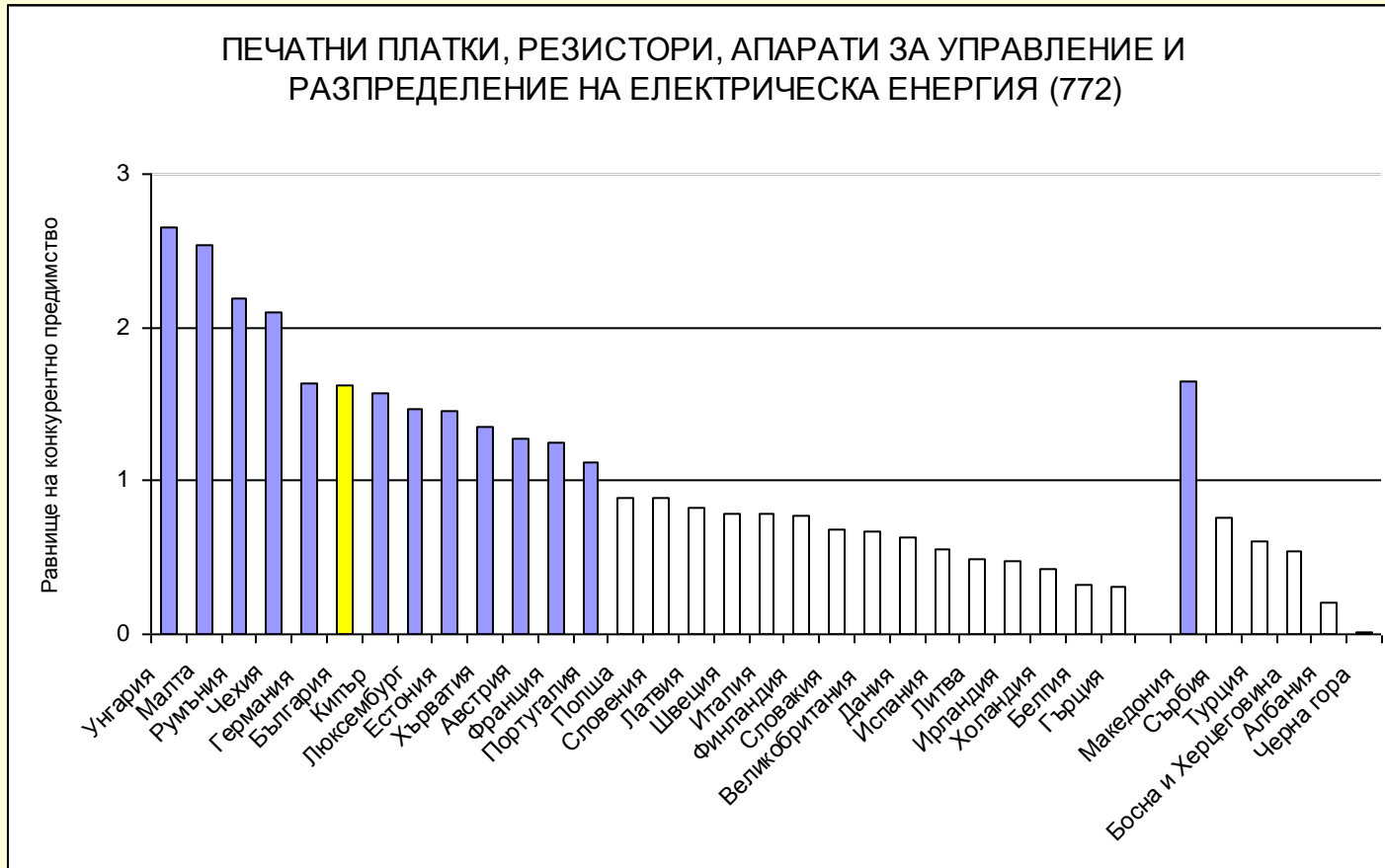
- Равнището на конкурентни предимства на повечето страни е в интервала 1.5 -2.5, където попада и България

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

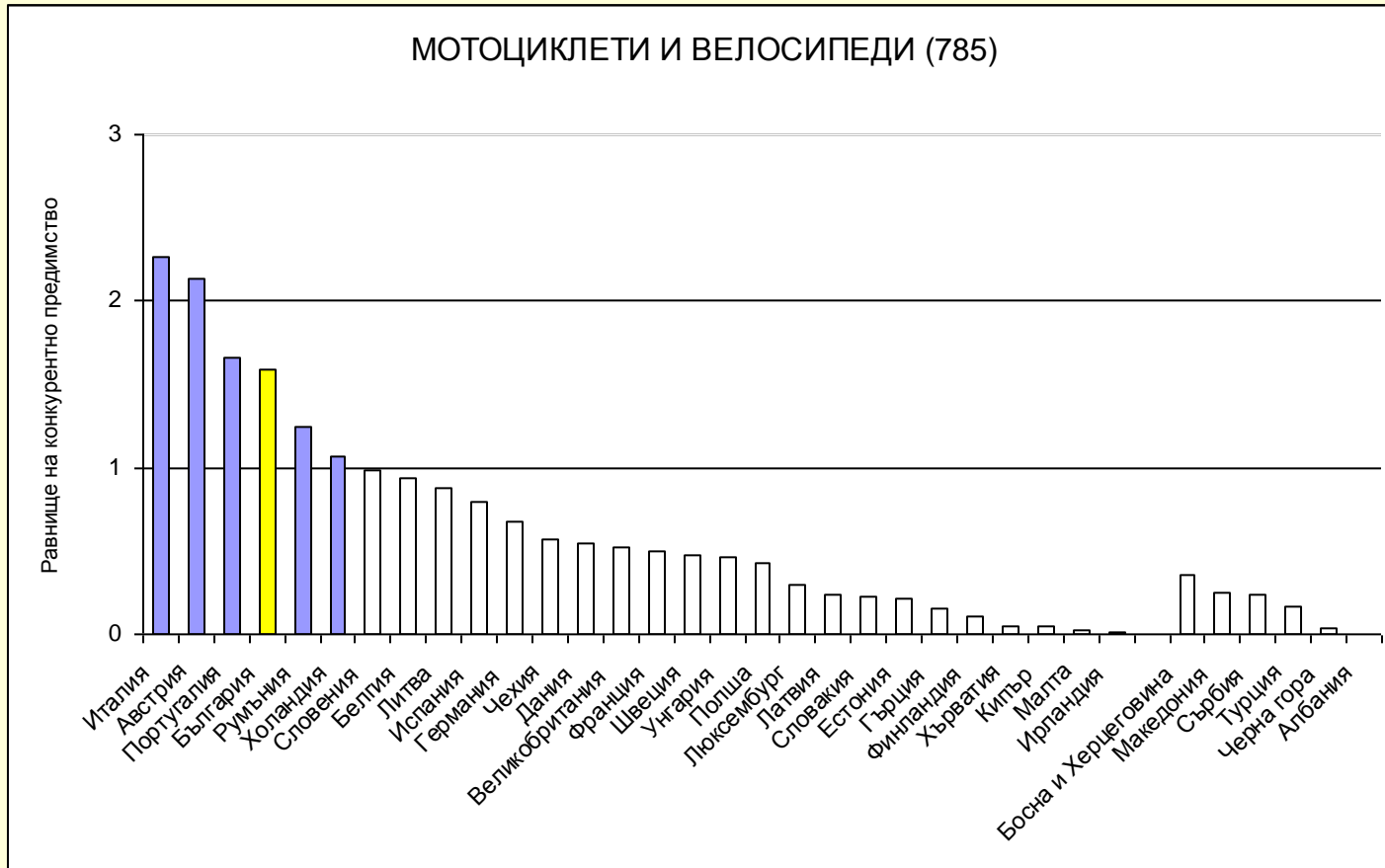
- България отстъпва значително на Словения и Полша от страните-членки на ЕС, както и на Турция и Сърбия

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

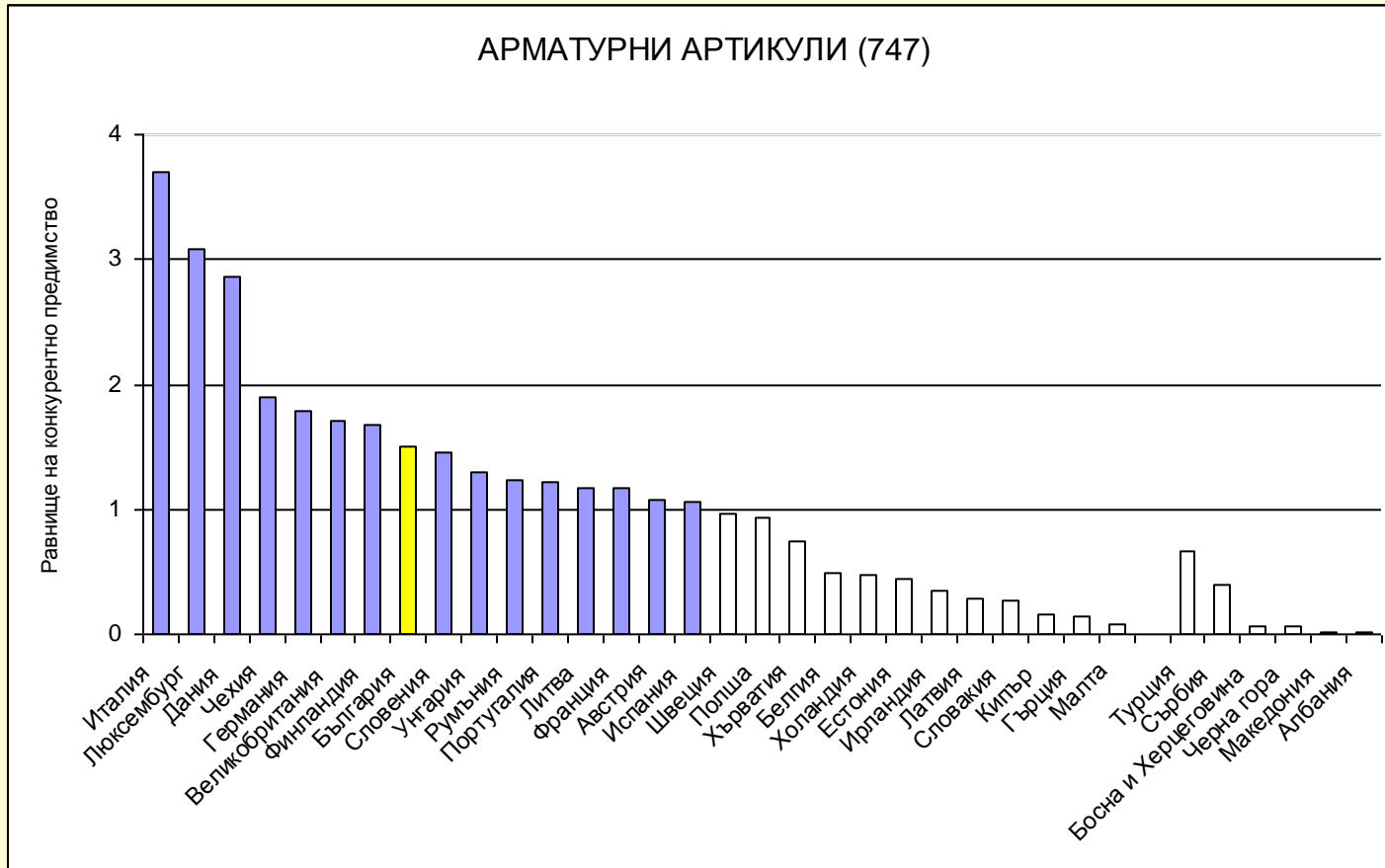
- България е във втората група между страните-членки, които имат сравнително близки конкурентни предимства между страните-членки, но макар и с малко, отстъпва на Македония

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

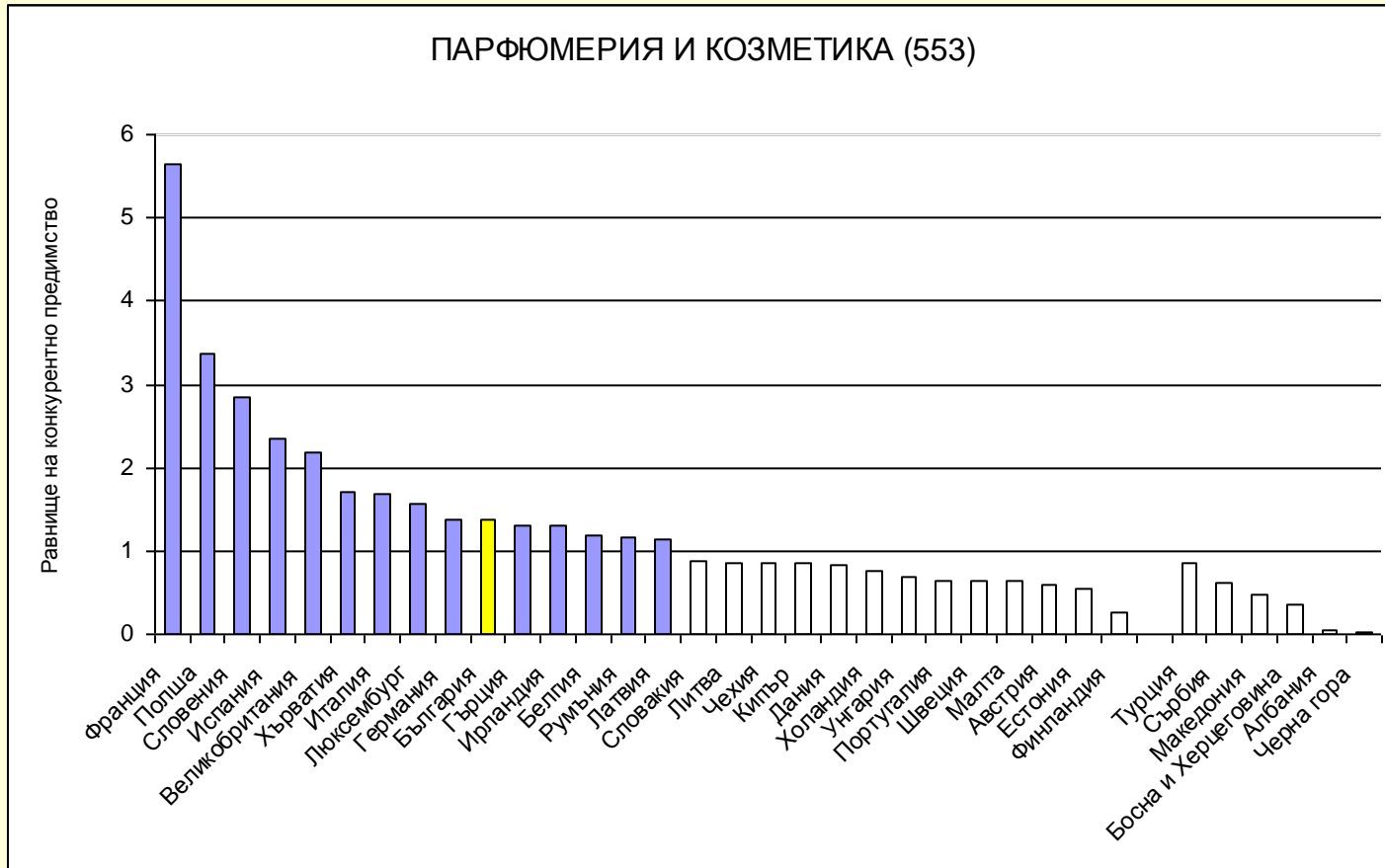
- България е между малкото страни-членки, както и на Балканите, които реализират сравнителни конкурентни предимства на този пазар, като акцентът е върху велосипедите.

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- България изостава от лидерите на пазара (Италия, Люксембург и Дания), но останалите страни имат сравнително близки нива на конкурентни предимства.

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

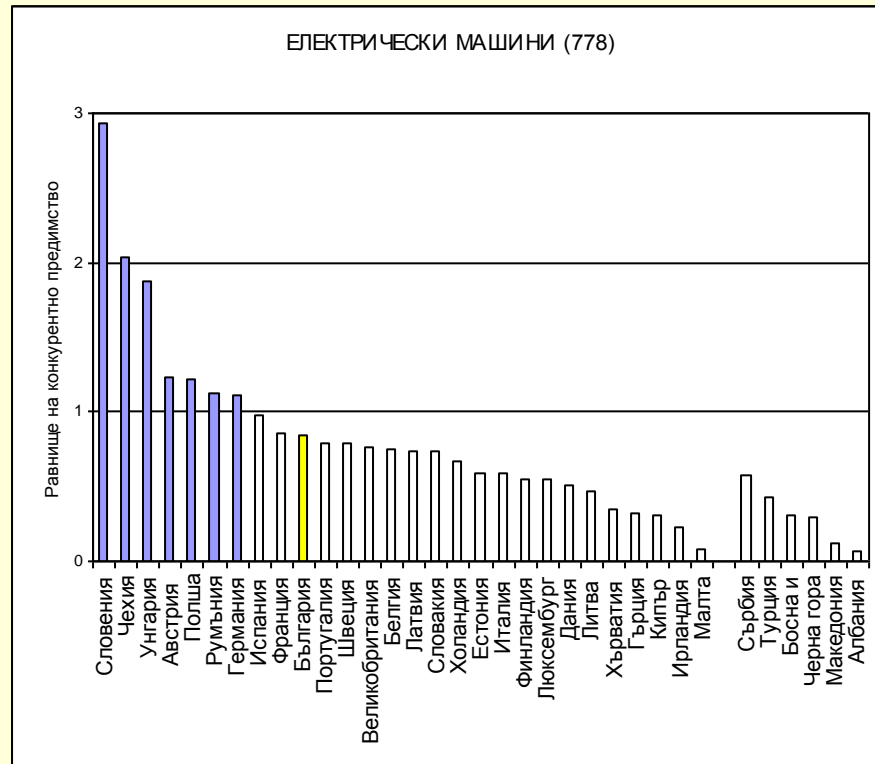
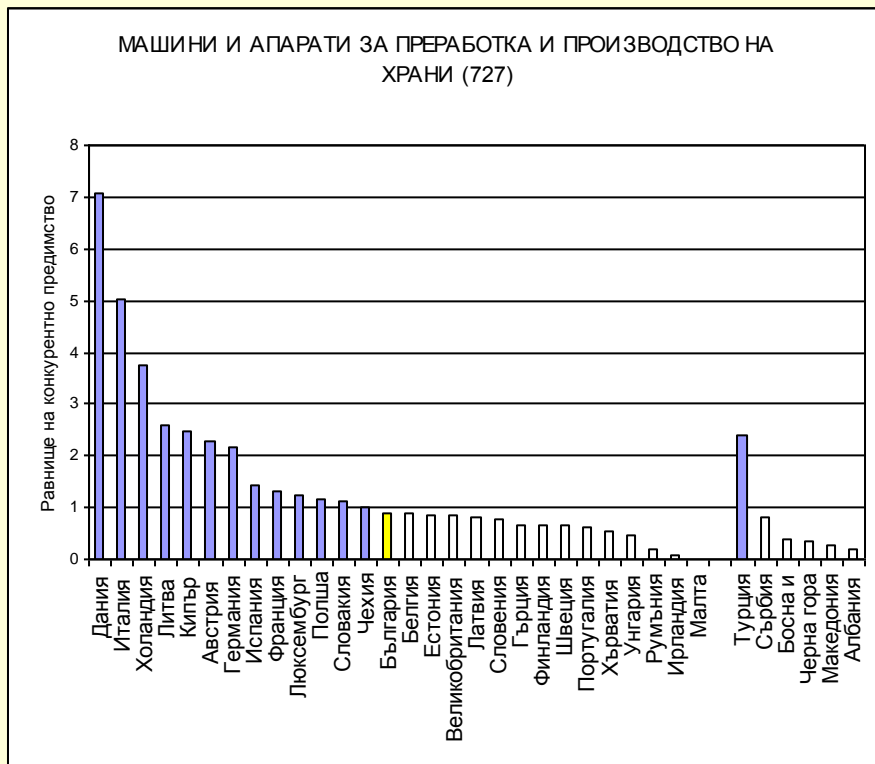
- Безспорен лидер на пазара е Франция, а позицията на България е сравнима с тази на Германия, Ирландия, Гърция, Белгия и др. страни-членки

ПРОДУКТИ НА СРЕДНО ВИСОКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА ПОТЕНЦИАЛ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

Продуктова група		Равнище на конкурентни предимства	Дял в българския износ
1	Машини за металургията и леярството, за заваряване	0.9	0.1%
2	Помпи и елеватори за течности	0.9	0.3%
3	Етерични масла и парфюми	0.9	0.1%
4	Електрически трансформатори, преобразуватели, бобини, дросели	0.8	0.5%
5	Електрически машини и апарати	0.8	1.1%
6	Неорганични химични елементи, оксиди и соли на халогенните елементи	0.8	0.3%
7	Неелектрически инструменти за ръчна работа, машини с общо предназначение	0.7	0.2%
8	Плочи, листа, ленти, фолио, от пластмаси	0.7	0.4%
9	Пещи и горелки, хладилно и вентилационно оборудване	0.6	0.4%
10	Машини за добива и строителството	0.6	0.4%

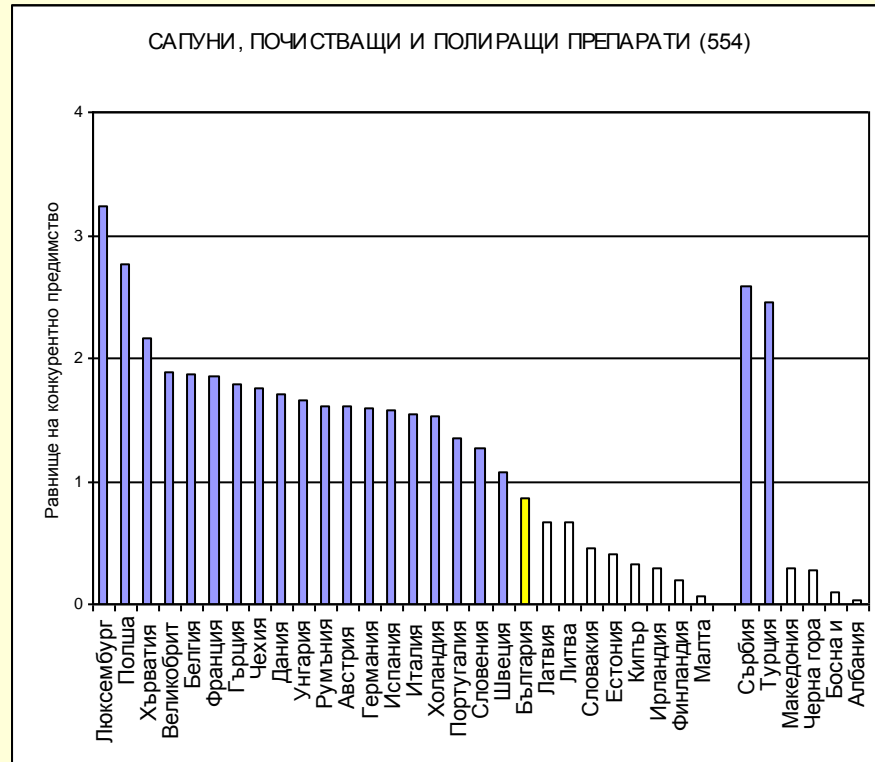
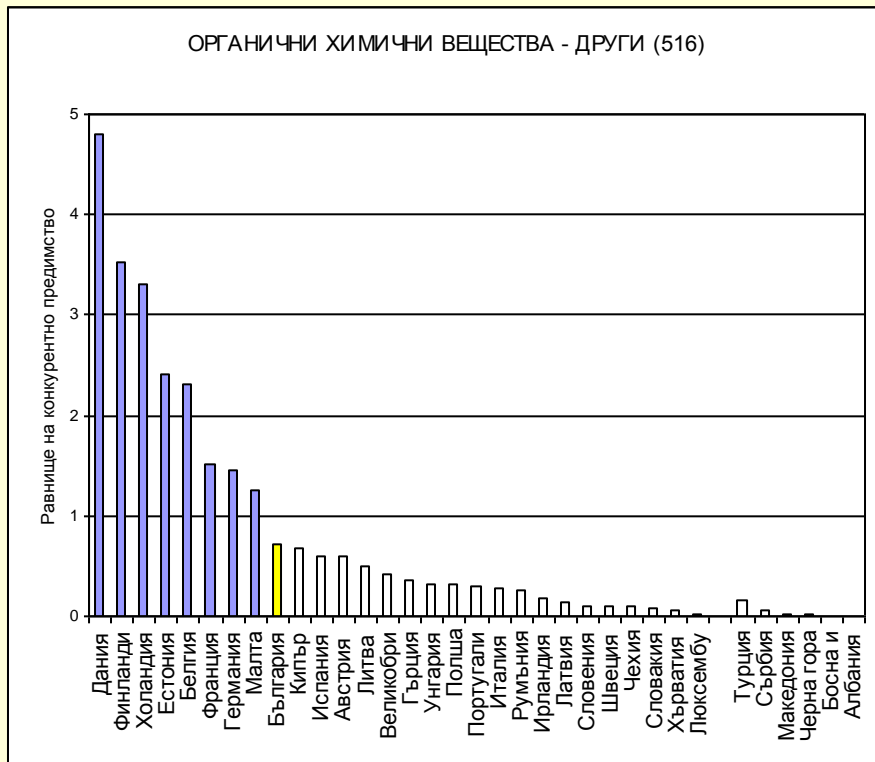
- Освен машините за металургията и леярството, помпите и елеваторите за течности и етеричните масла и парфюми, могат да се открият електрическите машини и апарати и електрическите трансформатори, преобразуватели, бобини и дросели поради сравнително по-голямото им присъствие на международните пазари

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

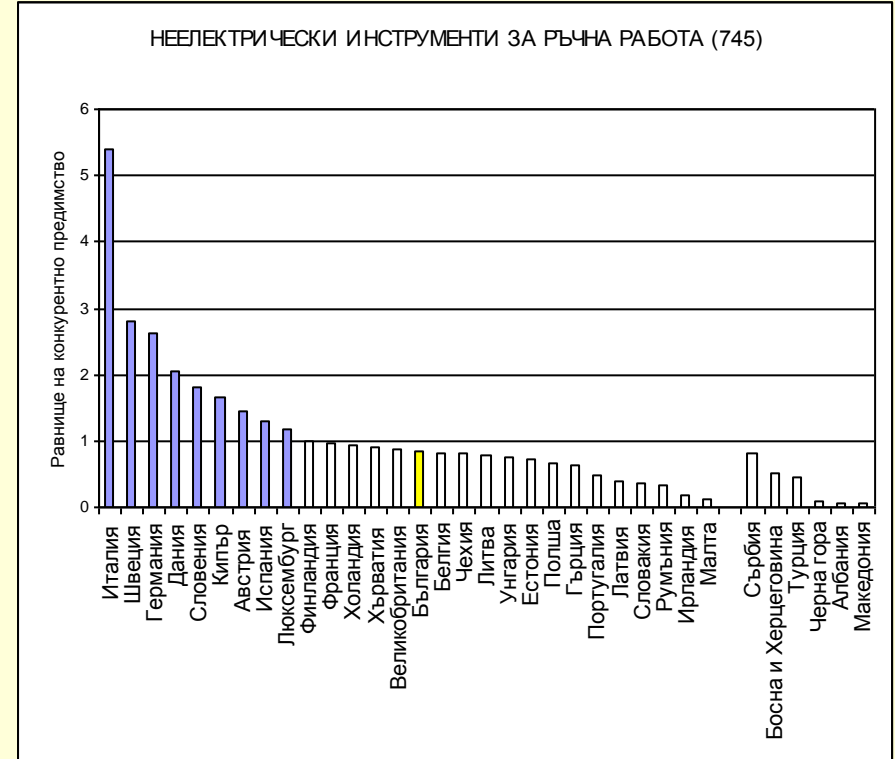
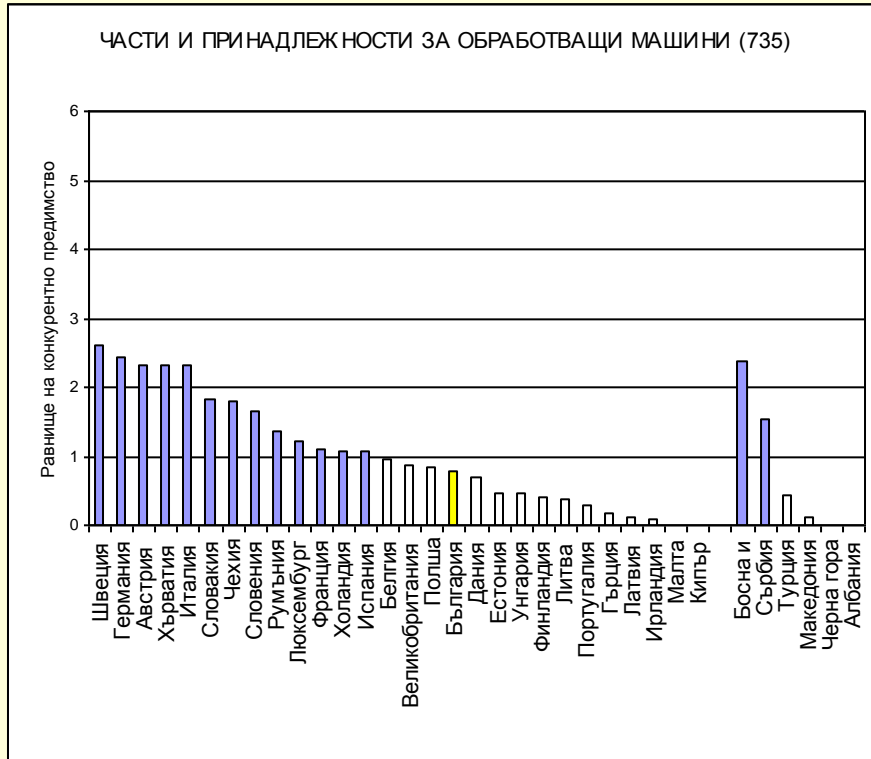
- Лидери на тези пазари са Дания и Словения, но България е между първите страни, които имат потенциал да преодолеят границата от единица.
- По-големи възможности за реализиране на конкурентни предимства България има при електрическите машини, поради нарастващия износ (1% от общия износ на страната през 2012 г.)

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

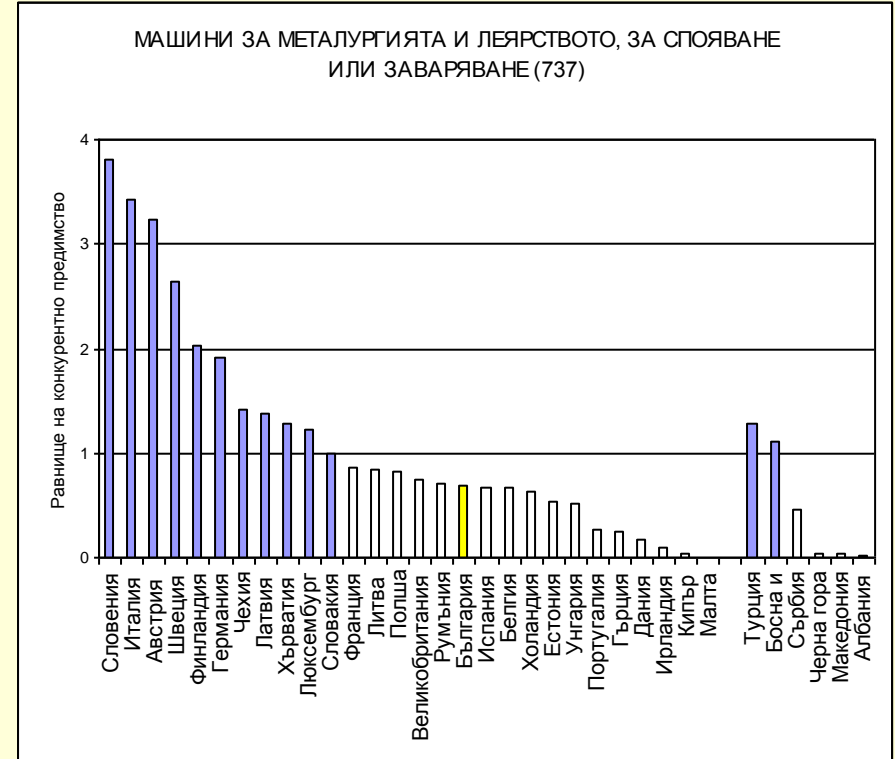
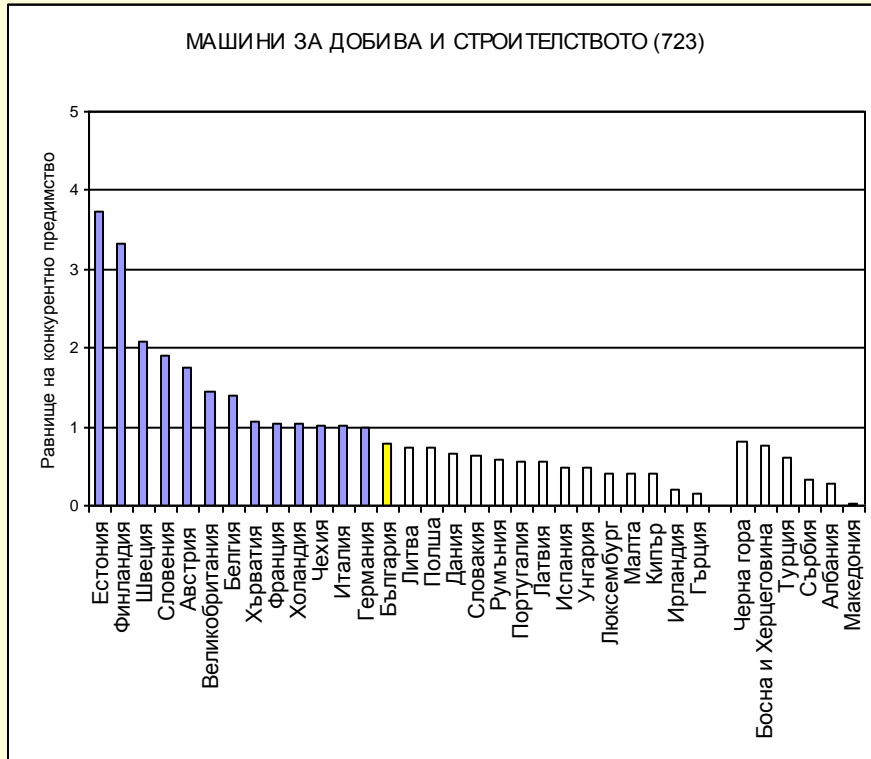
- И на двата пазара България е първа от страните – членки, които са най-близо до границата на сравнителните конкурентни предимства. От балканските страни – нечленки на ЕС най-добри резултати показват Сърбия и Турция, при това значително по-добри от тези на България.
- България има реални възможности за реализиране на конкурентни предимства и на двата пазара

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

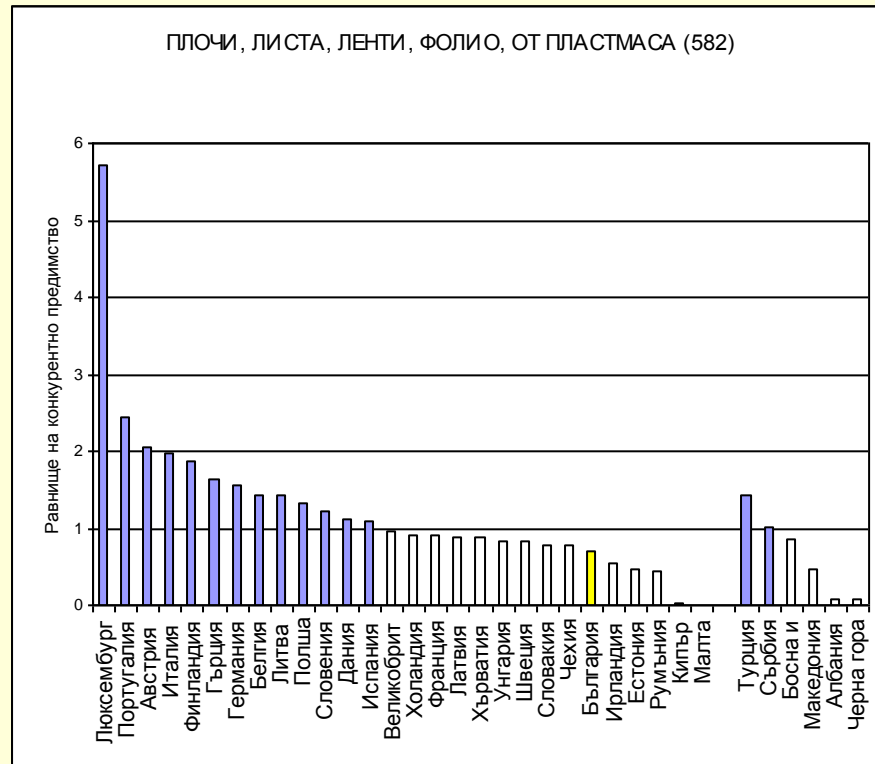
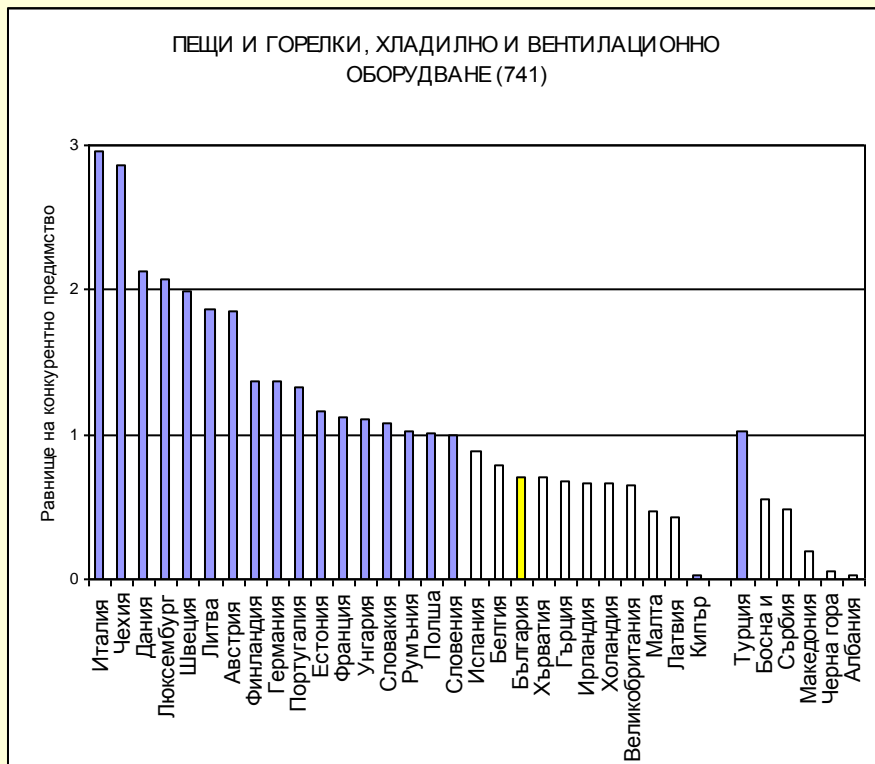
- Пазарът на части и принадлежности за обработващата промишленост е повлиян от балкански държави като Босна и Херцеговина и Сърбия, докато този неелектрическите инструменти за ръчна работа се характеризира със силно лидерство най-вече на Италия, следвана от Швеция и Германия.
- България има по-големи възможности за реализиране на конкурентни предимства на пазара на неелектрически инструменти за ръчна работа

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- Въпреки наличието на лидерски позиции и на двата пазара, този на машините за добива и строителството е по-компактен. Балканските страни, нечленки на ЕС се намесват по-сериозно на пазара на машини за металургията и леярството.
- България има по-големи възможности за реализиране на конкурентни предимства на пазара на машините за добива и строителството.

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- Италия, Чехия и Люксембург са определено страните-членки на ЕС, които се открояват със своите конкурентни предимства и на двата пазара. Характерно е, че и Балканските страни-нечленки на ЕС в лицето на Турция и Сърбия също имат сериозно присъствие.
- България има реални възможности за реализиране на конкурентни предимства и на двата пазара

ПРОДУКТИ НА СРЕДНО НИСКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

Продуктова група		Равнище на конкурентни предимства	
		2012	2011
1	Руди на благородните метали	16.2	17.4
2	Олово	15.7	15.6
3	Мед	13.2	12.9
4	Цинк	9.0	9.2
5	Електрическа енергия	8.8	9.3
6	Опаковки, домакинско стъкло	5.4	5.1
7	Санитарни артикули, котли и радиатори за отопление	5.4	4.2
8	Медни руди и концентрати	5.0	3.4
9	Скрап от черни метали	3.9	3.9
10	Растителни мазнини и масла	3.1	2.6
11	Пръти и профили	2.9	3.5
12	Течни и газообразни горима, масла	2.5	2.1
13	Контейнери	2.5	2.1
14	Керамични изделия	2.3	2.0
15	Стъкло	2.0	1.9
16	Минерални суровини	2.0	1.5
17	Плоско валцувани продукти от стомана	1.9	1.8

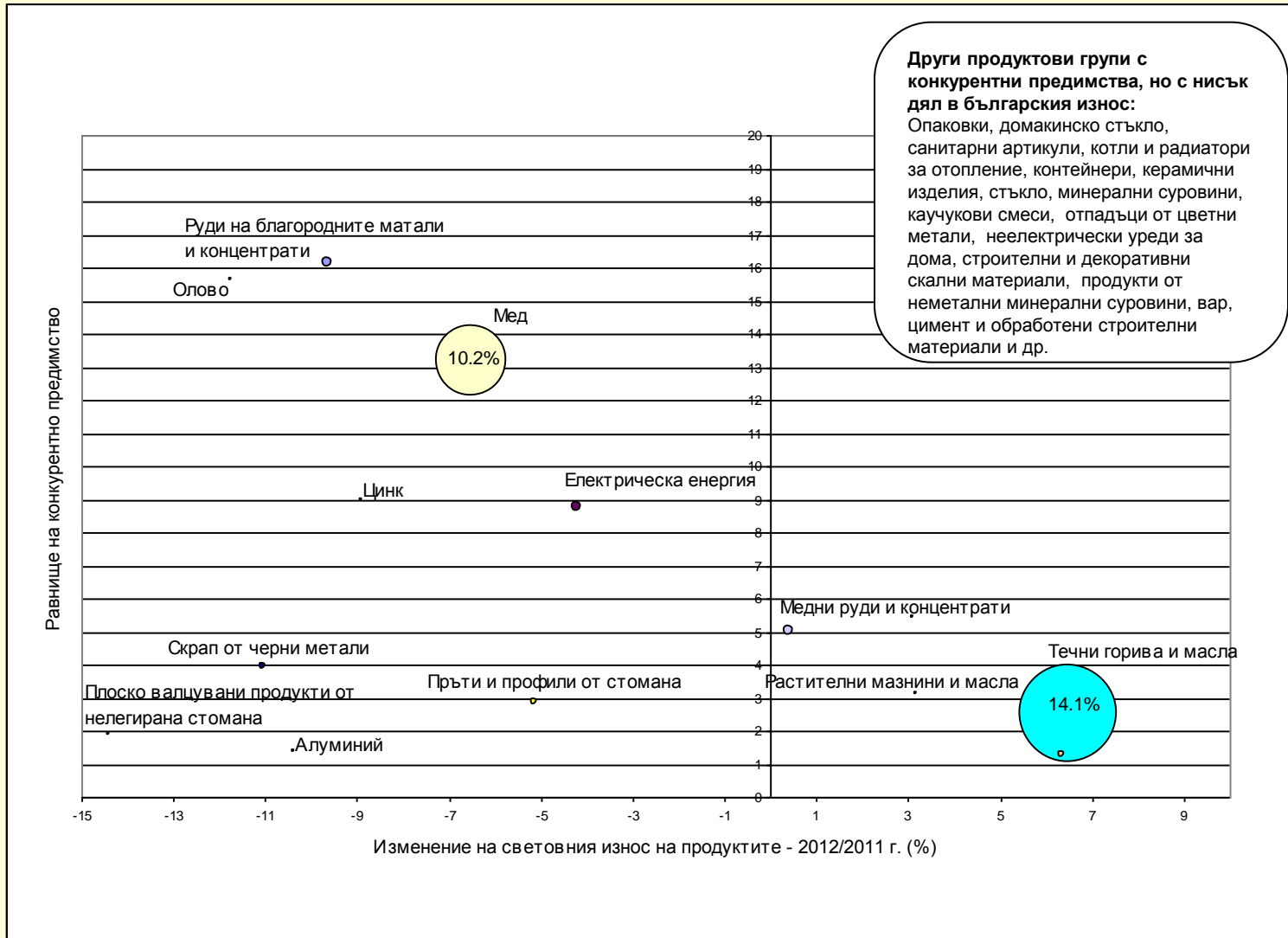
ПРОДУКТИ НА СРЕДНО НИСКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

Продължение

Продуктова група		Равнище на конкурентни предимства	
		2012	2011
18	Каучукови смеси в първични форми	1.9	1.7
19	Артикули от каучук	1.8	1.5
20	Скрап от цветни метали	1.8	1.5
21	Алуминий	1.4	1.3
22	Неелектрически битови уреди	1.4	1.0
23	Строителни и декоративни скални материали	1.3	1.5
24	Артикули от пластмаса	1.3	1.1
25	Продукти от неметални минерали	1.2	0.9
26	Вар, цимент и обработени строителни материали	1.1	0.7
27	Артикули от неблагородни метали	1.1	0.9

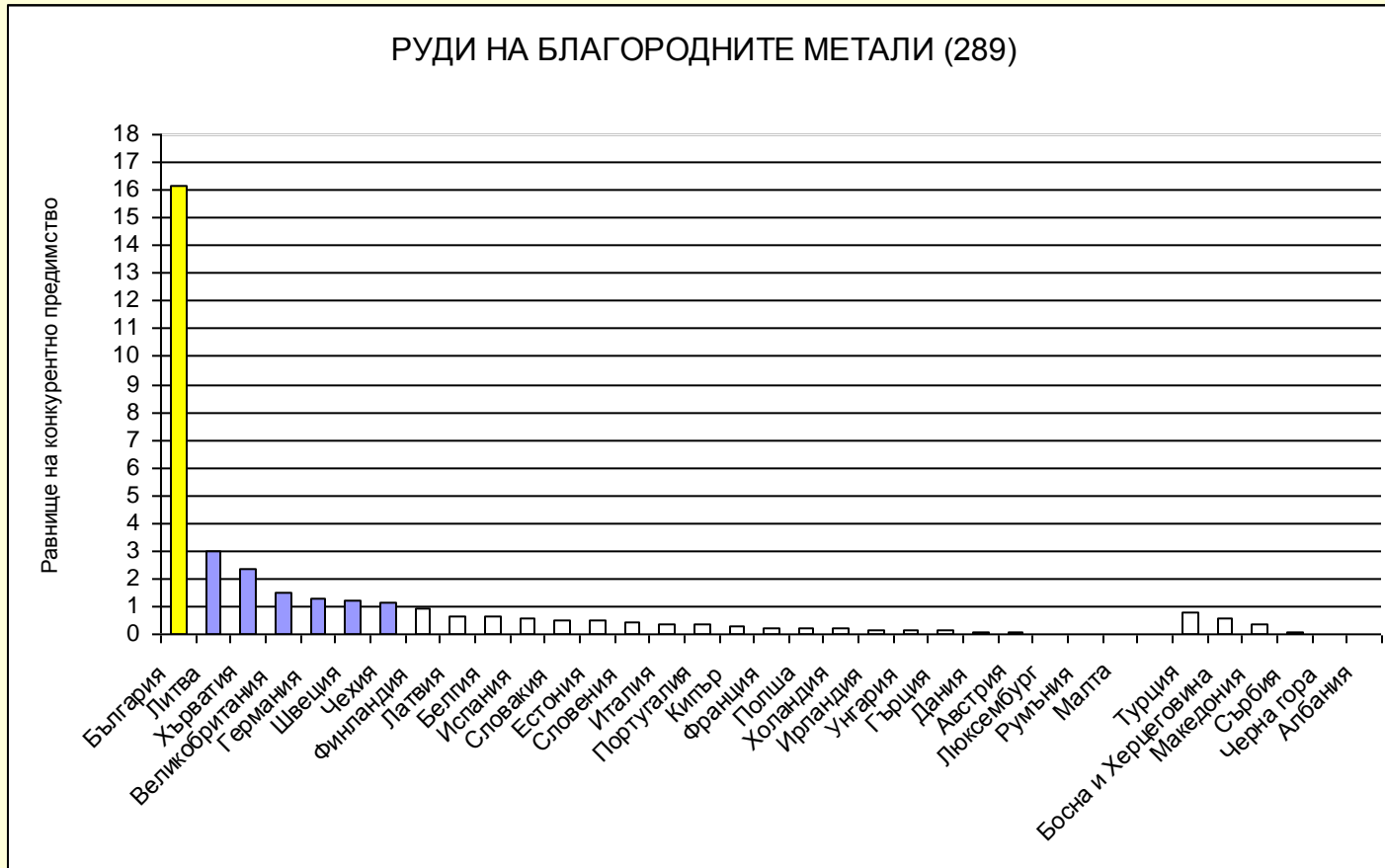
- Тук попадат 64 продуктови групи, които формират 43.1% от износа на нашата страна през 2012 г. България реализира сравнителни конкурентни предимства при 27 от тях, които формират 41.0% от износа на страната и до голяма степен определят равнището на технологичния профил на износа.

ПРОДУКТИ НА СРЕДНО НИСКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

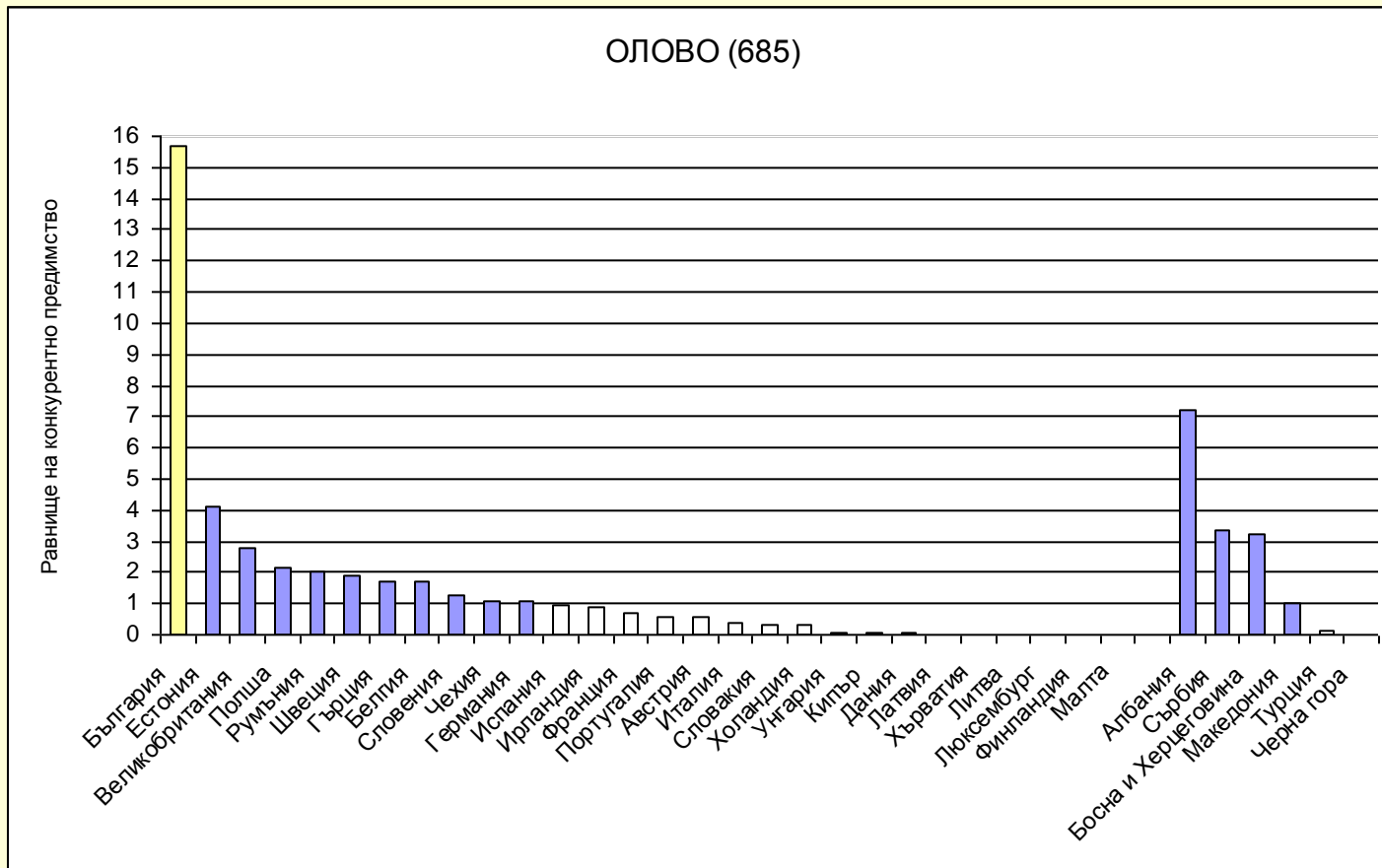
- Между всички продукти се открояват сравнителните конкурентни предимства на цветната металургия и електрическата енергия, както и обемът на износа на медта и течните горива и масла

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

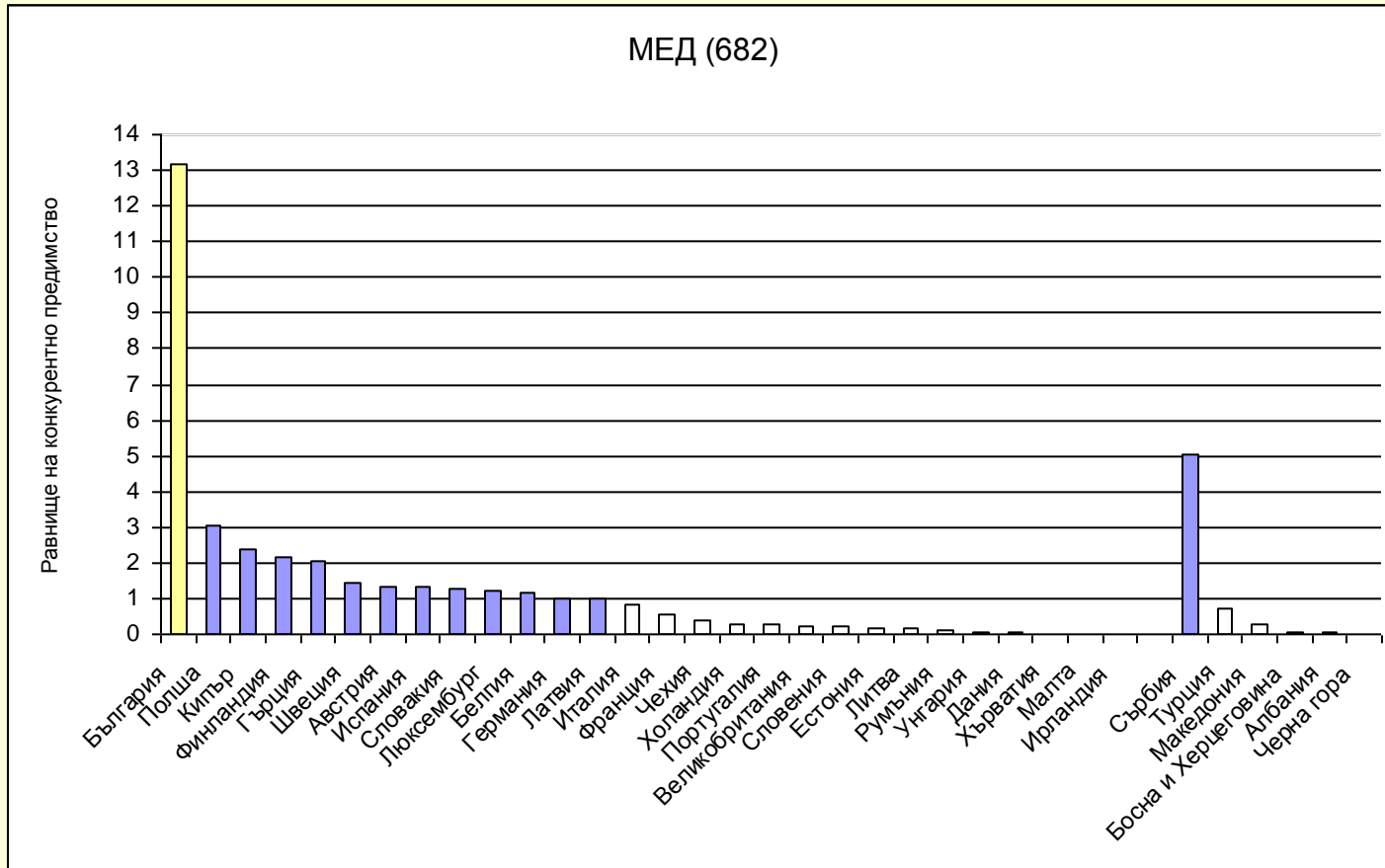
- България запазва най-високи конкурентни предимства между страните-членки и през настоящата година

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

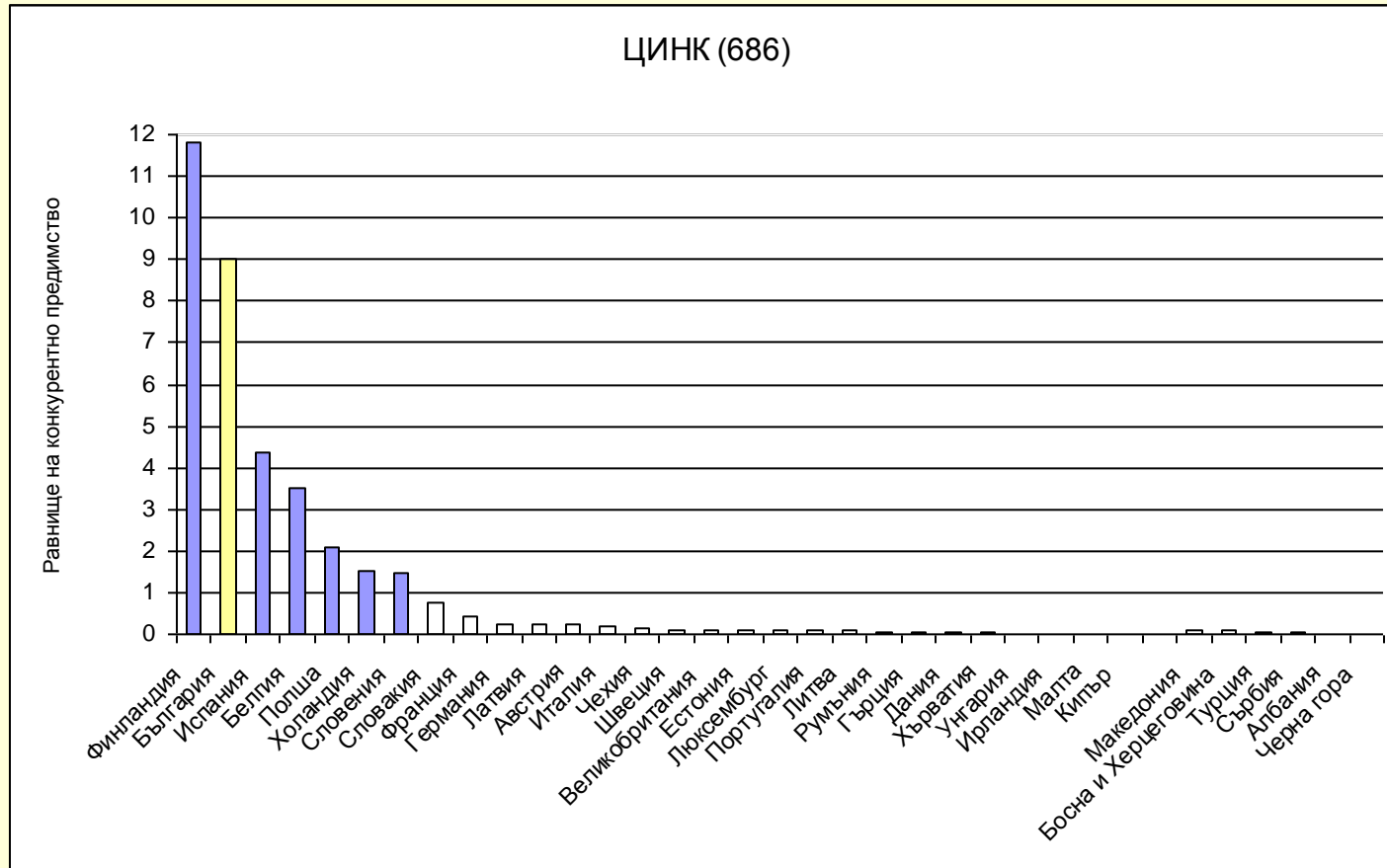
- България запазва най-високи конкурентни предимства между страните-членки и другите балкански страни – нечленки на ЕС27 и през настоящата година

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- България запазва най-високи конкурентни предимства между страните-членки и другите балкански страни – нечленки на ЕС27 и през настоящата година

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- България отстъпва само на Финландия

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

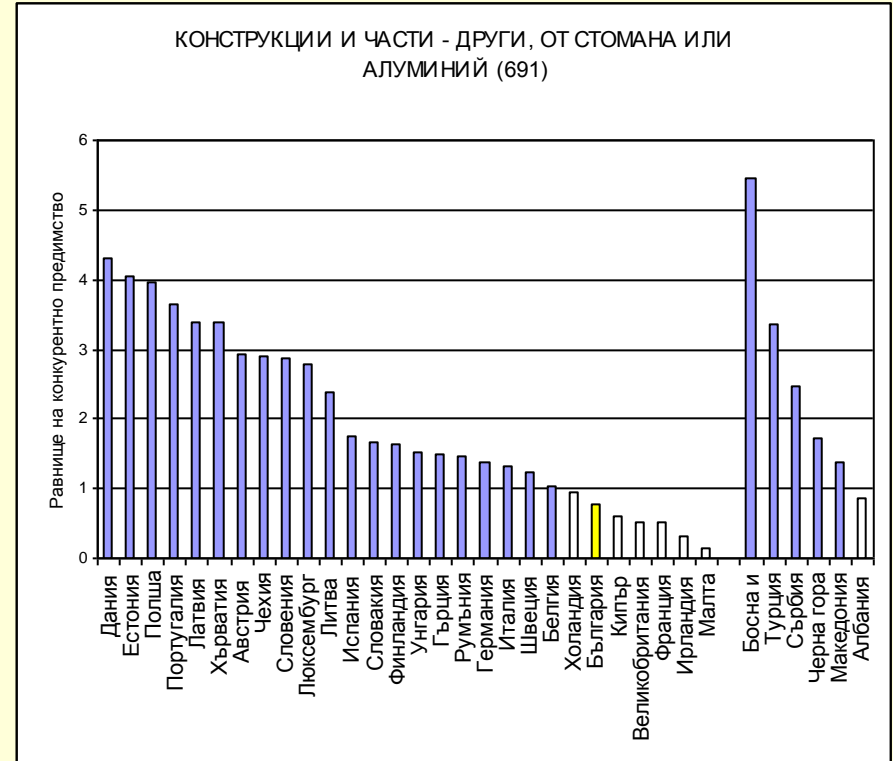
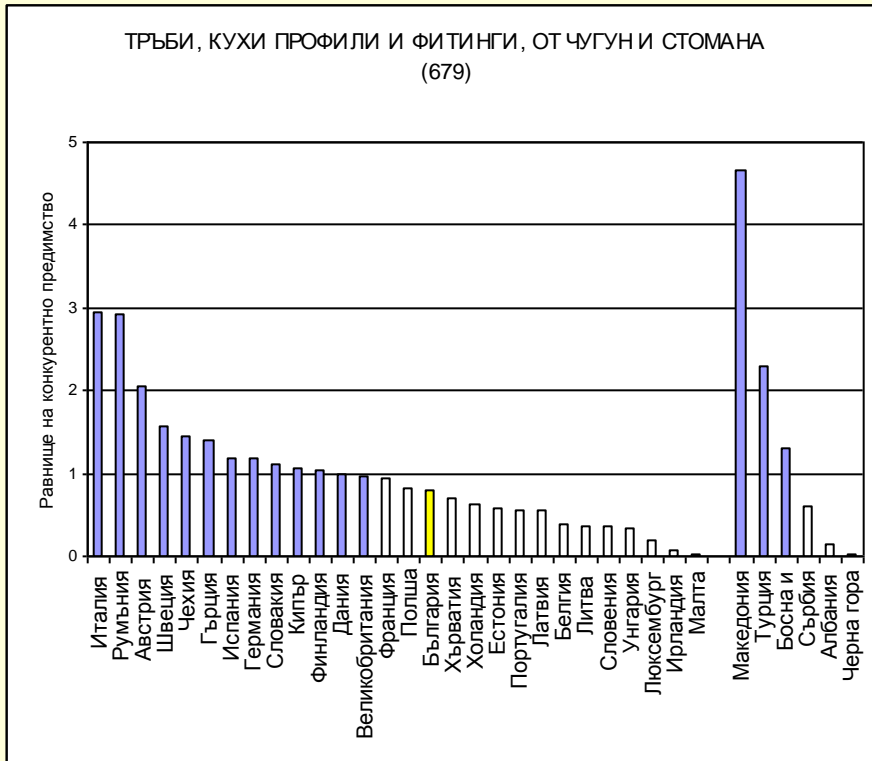
- С изпреварващи конкурентни предимства са островните държави и тези с интензивен морски транспорт. България се премества с 3 позиции напред спрямо предходната година, изпреварвайки Кипър, Естония и Холандия.

ПРОДУКТИ НА СРЕДНО НИСКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА ПОТЕНЦИАЛ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

Продуктова група		Равнище на конкурентни предимства	Дял в българския износ
1	Сяра и непържени железни пирити	0.9	0.02%
2	Тръби, кухи профили и фитинги, от чугун или стомана	0.8	0.5%
3	Конструкции и части, от стомана или алуминий	0.8	0.2
4	Сглобяеми конструкции	0.8	0.04%
5	Продукти от растителен произход	0.7	0.2%
6	Осветители и техните части	0.7	0.2%
7	Кабели, мрежи и решетки, от тел	0.6	0.05%
8	Сребро, платина и други благородни метали	0.5	0.2
9	Сечива и инструменти за ръчна работа или за машини	0.5	0.1%
10	Елементи за релсов път, от чугун или стомана	0.4	0.01%

- По-големи възможности за реализиране на сравнителни конкурентни предимства имат продуктите от чугун, стомана, алуминий, тези от растителен произход, както и осветителите, поради сравнително по-силното им присъствие на международните пазари в сравнение с останалите продуктови групи

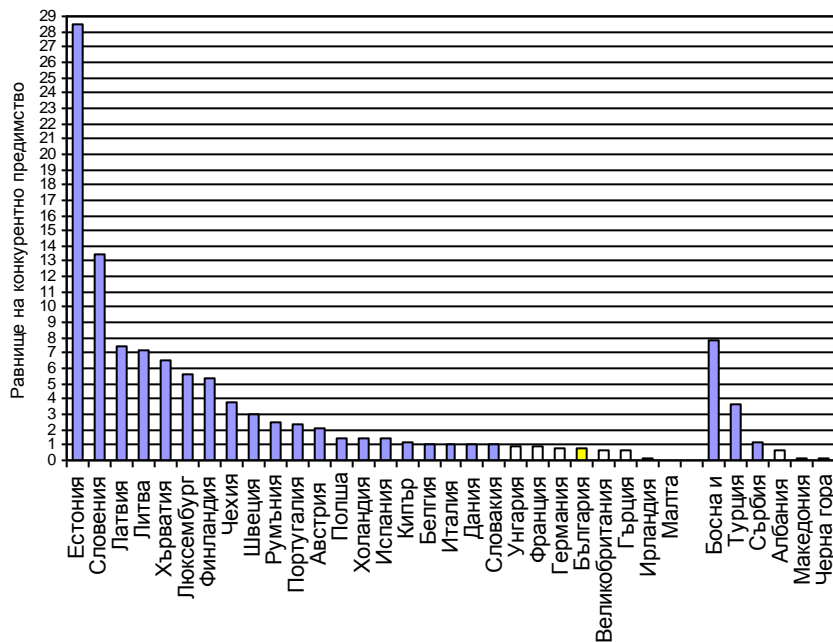
ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

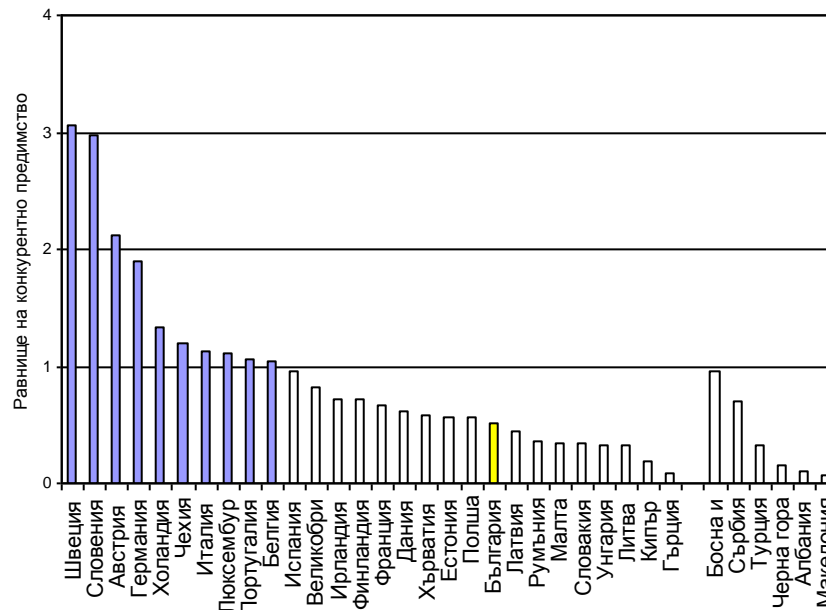
- И на двата пазара България е много близо до границата на сравнителните конкурентни предимства. Наблюдава се силно присъствие на балканските страни – нечленки на ЕС, особено на Македония, Босна и Херцеговина
- В сравнение с предходната година България отстъпва и на двата пазара, при това на пазара на конструкции губи завоюваните сравнителни конкурентни предимства

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

СГЛОБЯЕМИ КОНСТРУКЦИИ (811)

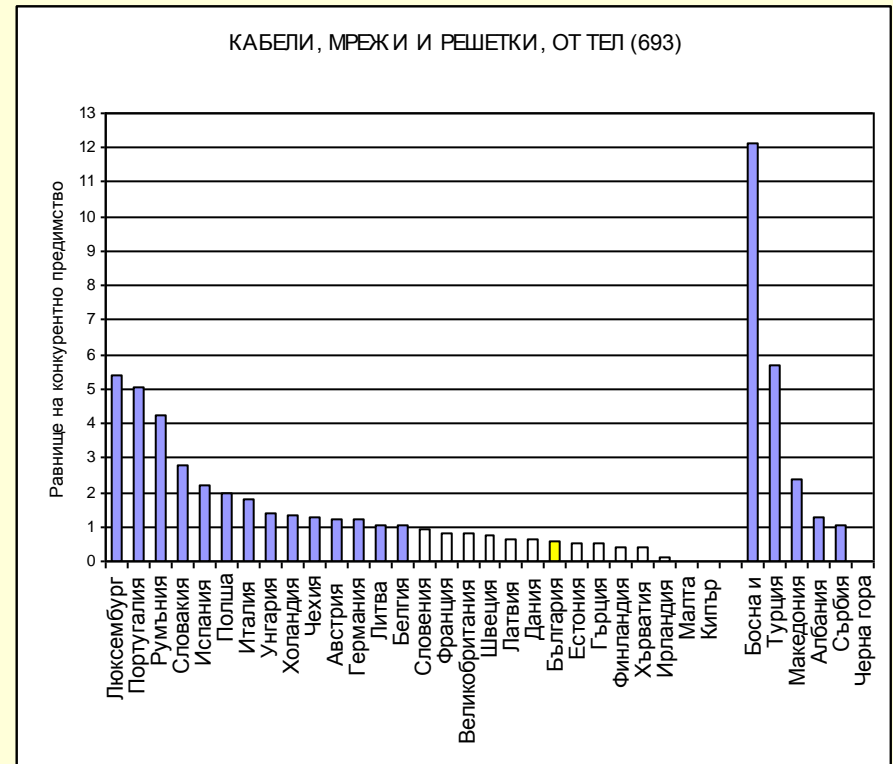
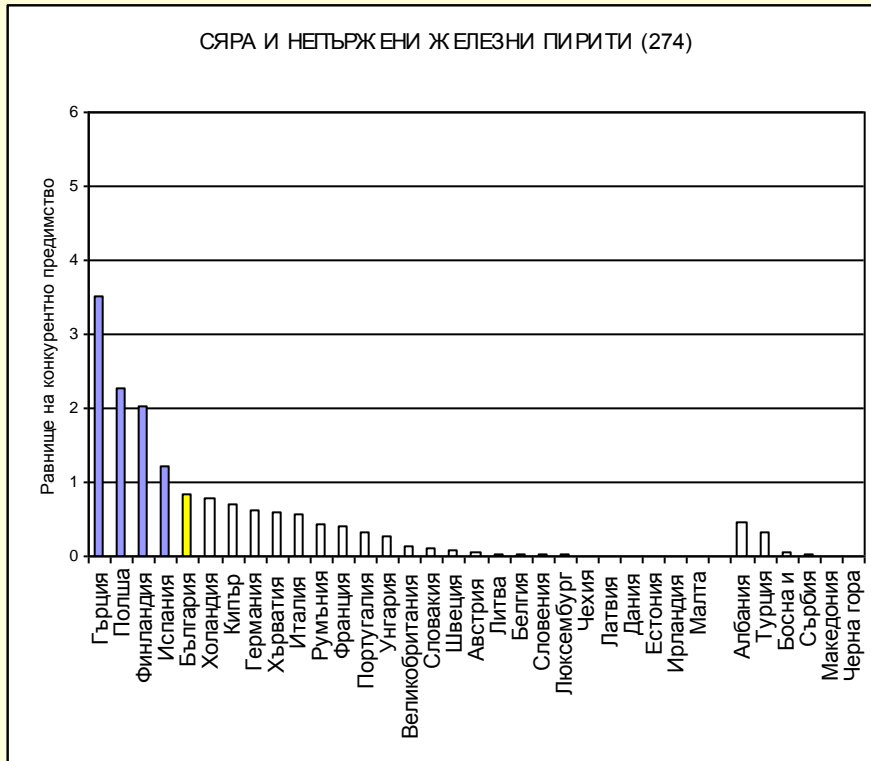

СЕЧИВА ИЛИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА РЪЧНА РАБОТА ИЛИ МАШИНИ (695)

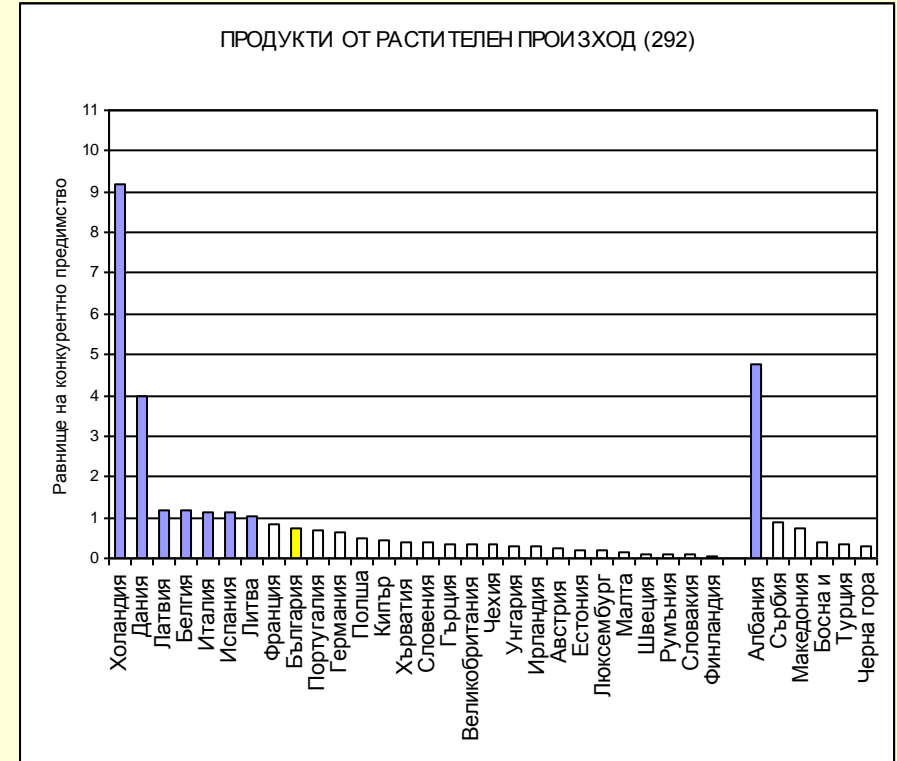
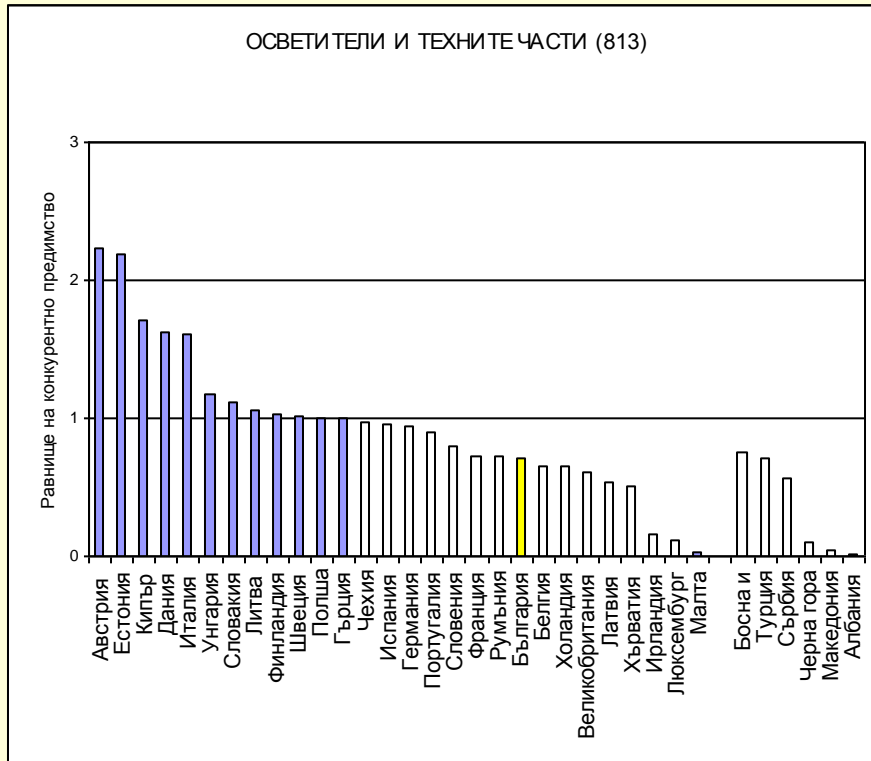
- На пазара на сглобяеми конструкции повече страни реализират сравнителни конкурентни предимства, в т.ч. и Балканските страни, които не са членки на ЕС – особено Босна и Херцеговина и Турция.
- България има по-реални възможности за реализиране на конкурентни предимства на пазара на сглобяеми конструкции – по-близо е до границата от единица и има по-силно присъствие в износа на страната.

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- Пазарът на сярата е доста по-концентриран от гледна точка на сравнителните конкурентни предимства (само 4 страни-членки реализират такива), докато на пазара на кабели половината страни-членки реализират сравнителни конкурентни предимства, 5 от Балканските страни нечленки, при това максималните стойности се наблюдават при Босна и Херцеговина и Турция.
- България има по-големи възможности да реализира конкурентни предимства на пазара на сярата

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- На пазара на продуктите от растителен произход има силно изразени лидери в лицето на Холандия, Дания и Албания. И на двата пазара нашата позиция е съпоставима с тази на Румъния, Франция, Белгия и повечето от Балканските страни, нечленки на ЕС.
- И на двата пазара нашата страна подобрява своите позиции спрямо предходната 2011 г. , и има равни възможности да реализират конкурентни предимства

ПРОДУКТИ НА НИСКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

Продуктова група		Равнище на конкурентни предимства	
		2012	2011
1	Дърва за горене и дървени въглища	18.0	15.7
2	Пшеница	10.0	7.2
3	Суров или необработен тютюн	9.4	12.9
4	Ечемик	7.8	7.3
5	Употребявани артикули и облекла	6.6	5.9
6	Обработен тютюн	6.6	4.6
7	Маслодайни семена и плодове за извличане на "меки" масла	5.9	8.8
8	Маслодайни семена и плодове за извличане на други масла	4.7	4.6
9	Царевица	4.2	4.6
10	Мъжко нетрикотажно облекло	4.0	4.3
11	Дамско нетрикотажно облекло	3.8	3.9
12	Плодови консерви	3.7	3.6
13	Зърна от зърнени растения за пряка консумация	3.5	3.1
14	Дамско трикотажно облекло	3.2	3.6
15	Яйца	3.2	3.2
16	Фурнир, шперплат, дървесни плочи	3.2	2.8
17	Текстилни прежди	2.6	2.6
18	Захар и пчелен мед	2.6	3.3
19	Брашно, грис	2.5	1.6
20	Сурови кожи без косъм	2.3	1.6

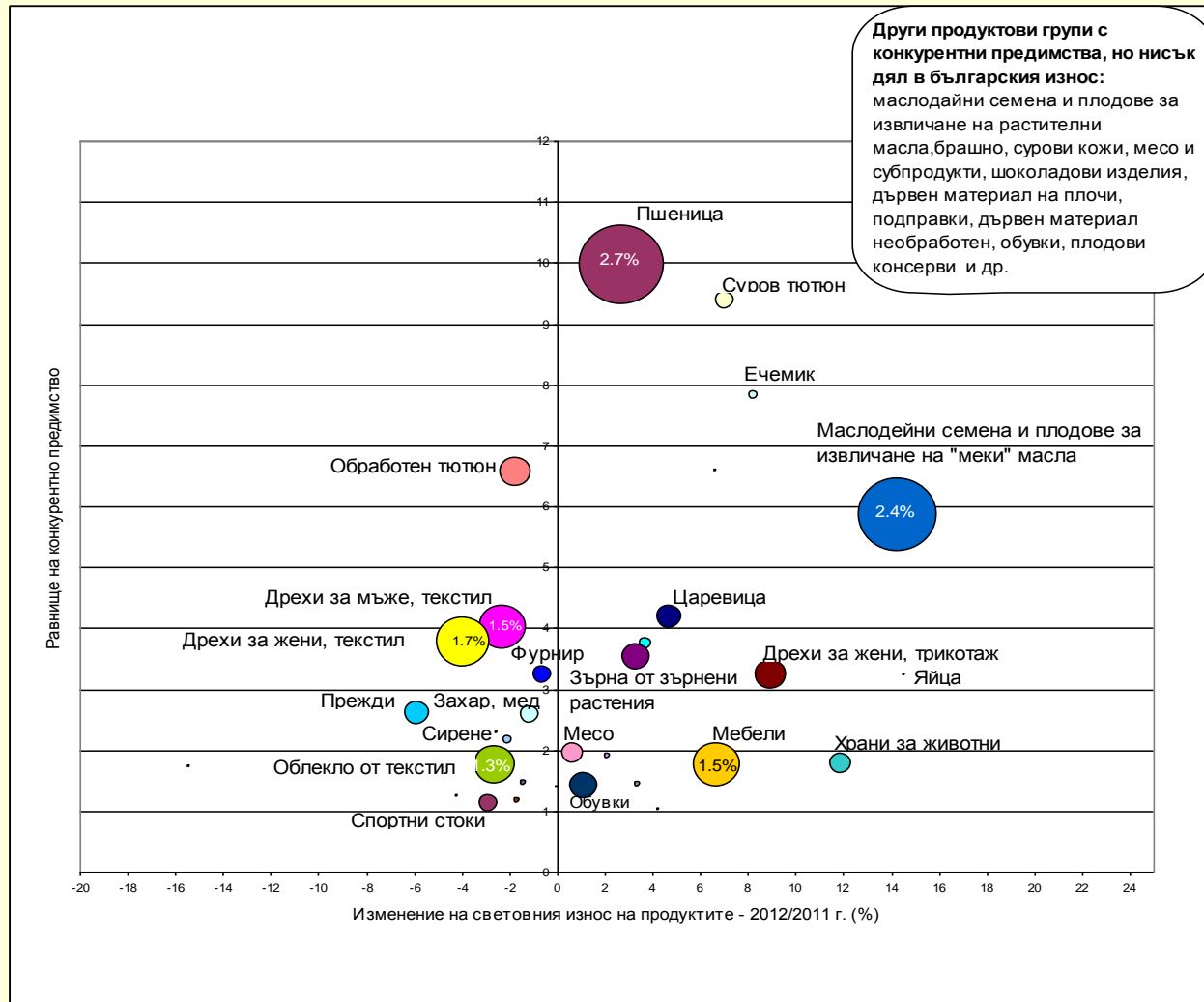
ПРОДУКТИ НА НИСКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

Продължение

Продуктова група		Равнище на конкурентни предимства	
		2012	2011
21	Сирена и извара	2.2	1.8
22	Месо и субпродукти	1.9	1.8
23	Шоколад и други хранителни продукти, съдържащи какао	1.9	1.6
24	Дървен материал на плочки	1.8	1.3
25	Подправки	1.8	2.1
26	Готови храни за животни	1.8	1.4
27	Облекло от текстилни материали	1.8	1.8
28	Мебели	1.8	1.4
29	Необработен дървен материал	1.7	1.5
30	Вълна и други косми от жимотни	1.6	1.4
31	Допълнения за облекло	1.5	1.6
32	Мъжко трикотажно облекло	1.4	1.7
33	Обувки	1.4	1.6
34	Скорбяла и нишесте, белтъчни вещества	1.4	1.5
35	Кафе и заместители на кафе	1.3	0.7
36	Зеленчукови консерви	1.2	1.2
37	Дървен материал –разкроен, рендосан, шлифован, траверси	1.2	1.1
38	Бебешки колички, играчки, игри и спортни стоки	1.1	1.0
39	Живи животни, различни от рибата	1.0	2.8

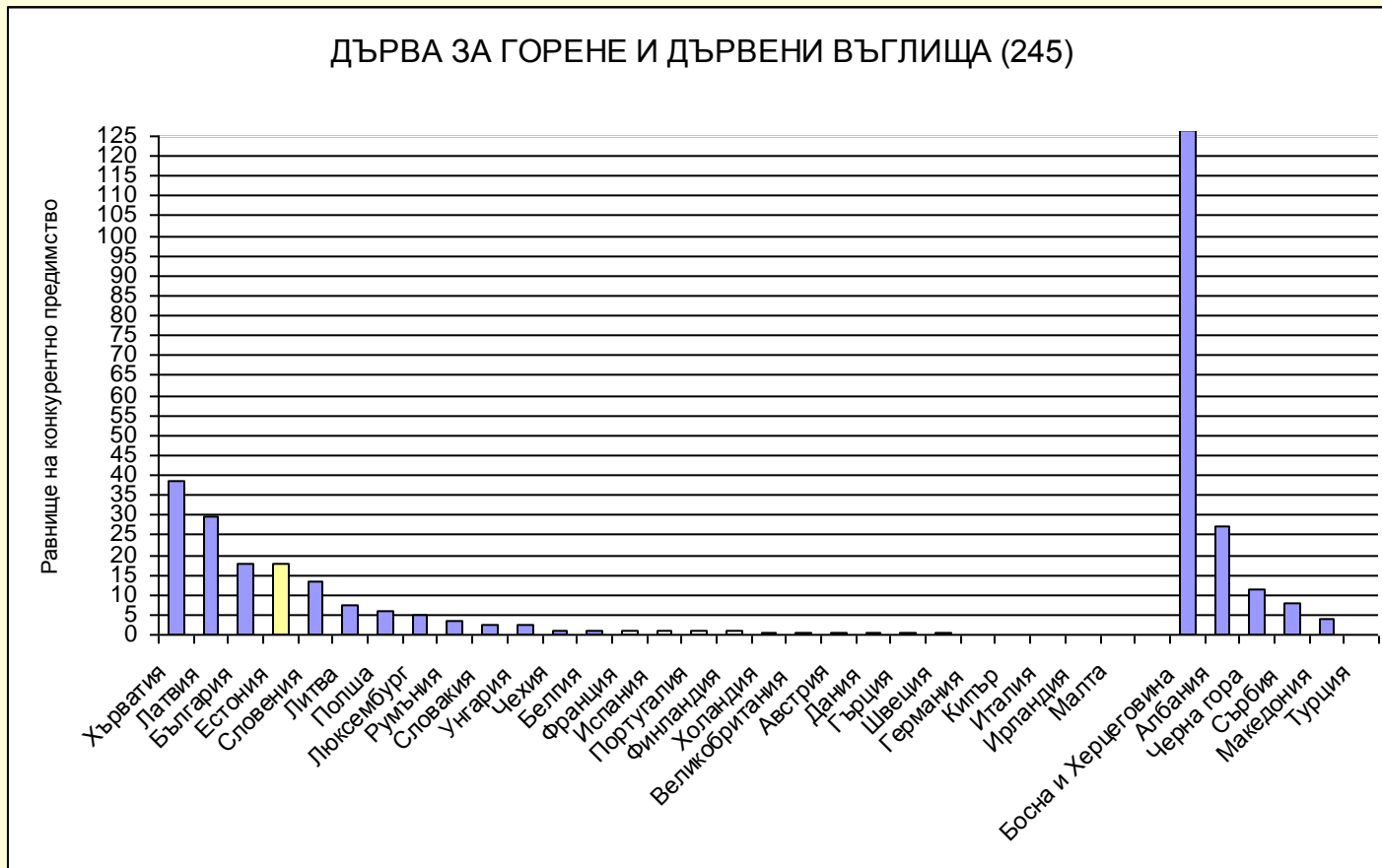
- Тук попадат 85 продуктови групи, които формират 27.9% от износа на нашата страна. България реализира сравнителни конкурентни предимства при 39 от тях, които формират 24.3%.

ПРОДУКТИ НА НИСКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

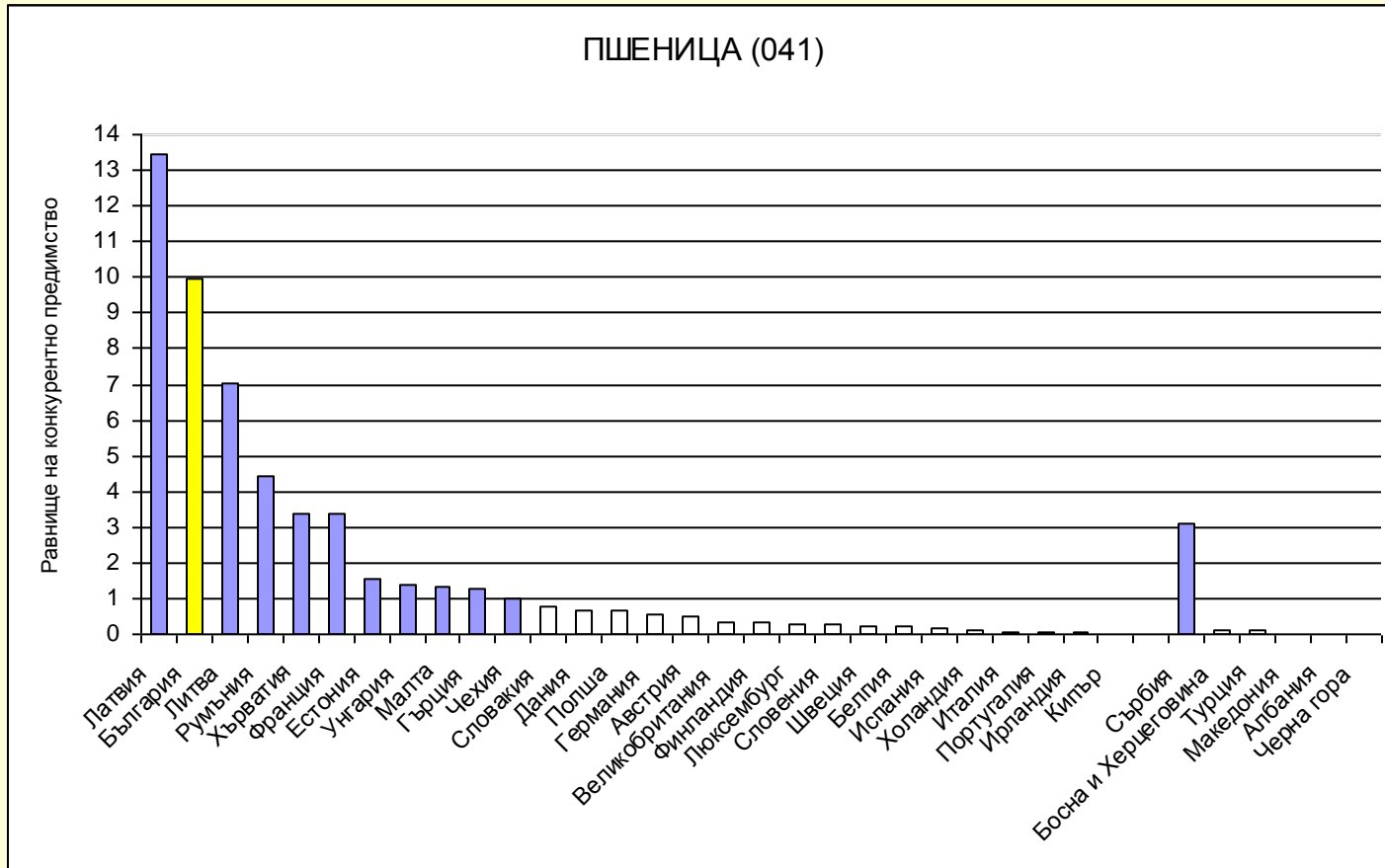
- Продуктовите групи с най-високи конкурентни предимства имат нисък дял в износа (дърва за горене, ечемик, суров тютюн), преобладават сравнителните конкурентни предимства в интервала от 1 до 5

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- Изключително силно присъствие на Босна и Херцеговина и другите балкански страни, нечленки на ЕС

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

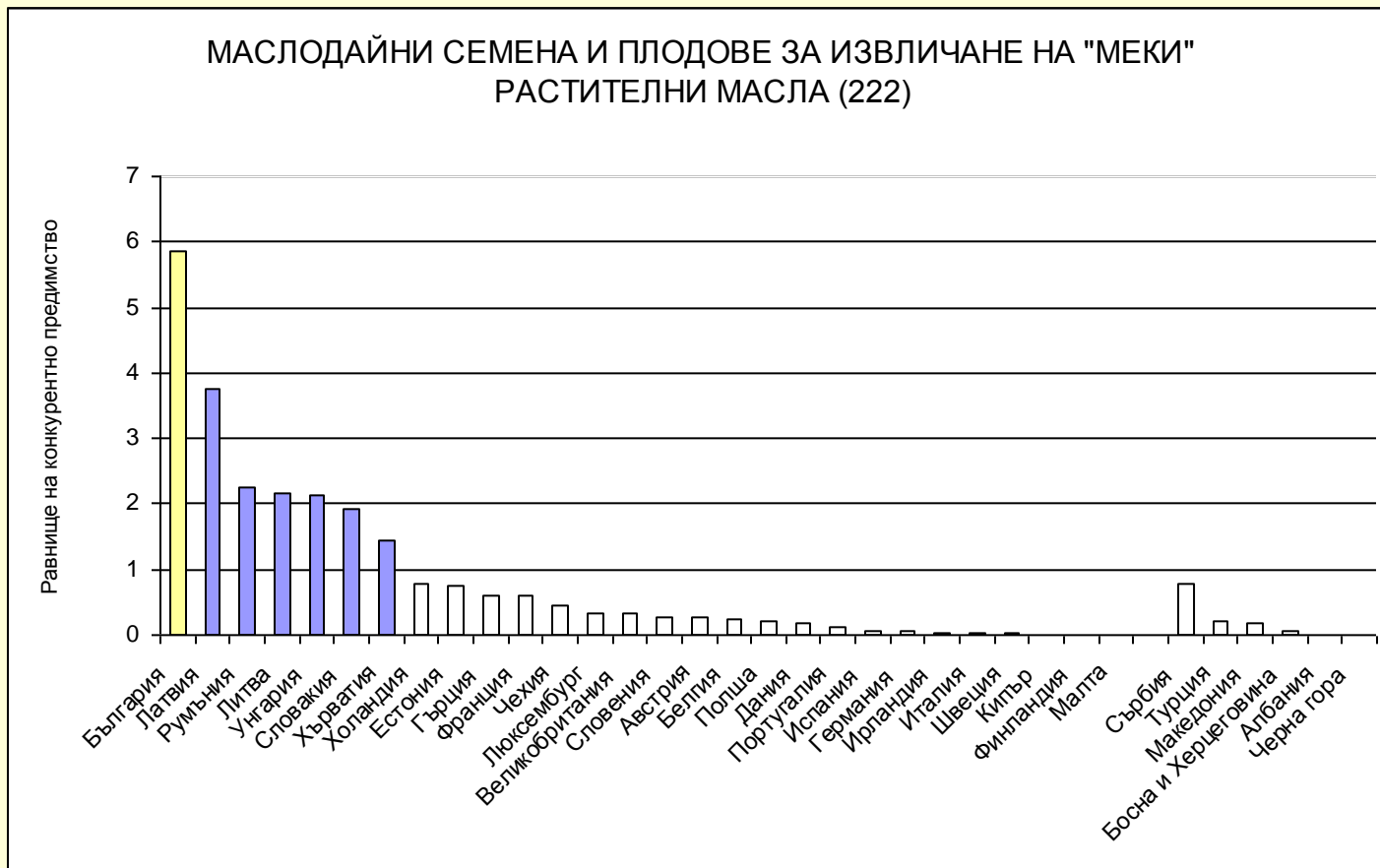
- България има ясно изразени конкурентни предимства и отстъпва единствено на Латвия

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- България и Гърция реализират най-високи конкурентни предимства между страните-членки на ЕС, но отстъпват сериозно на Македония

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

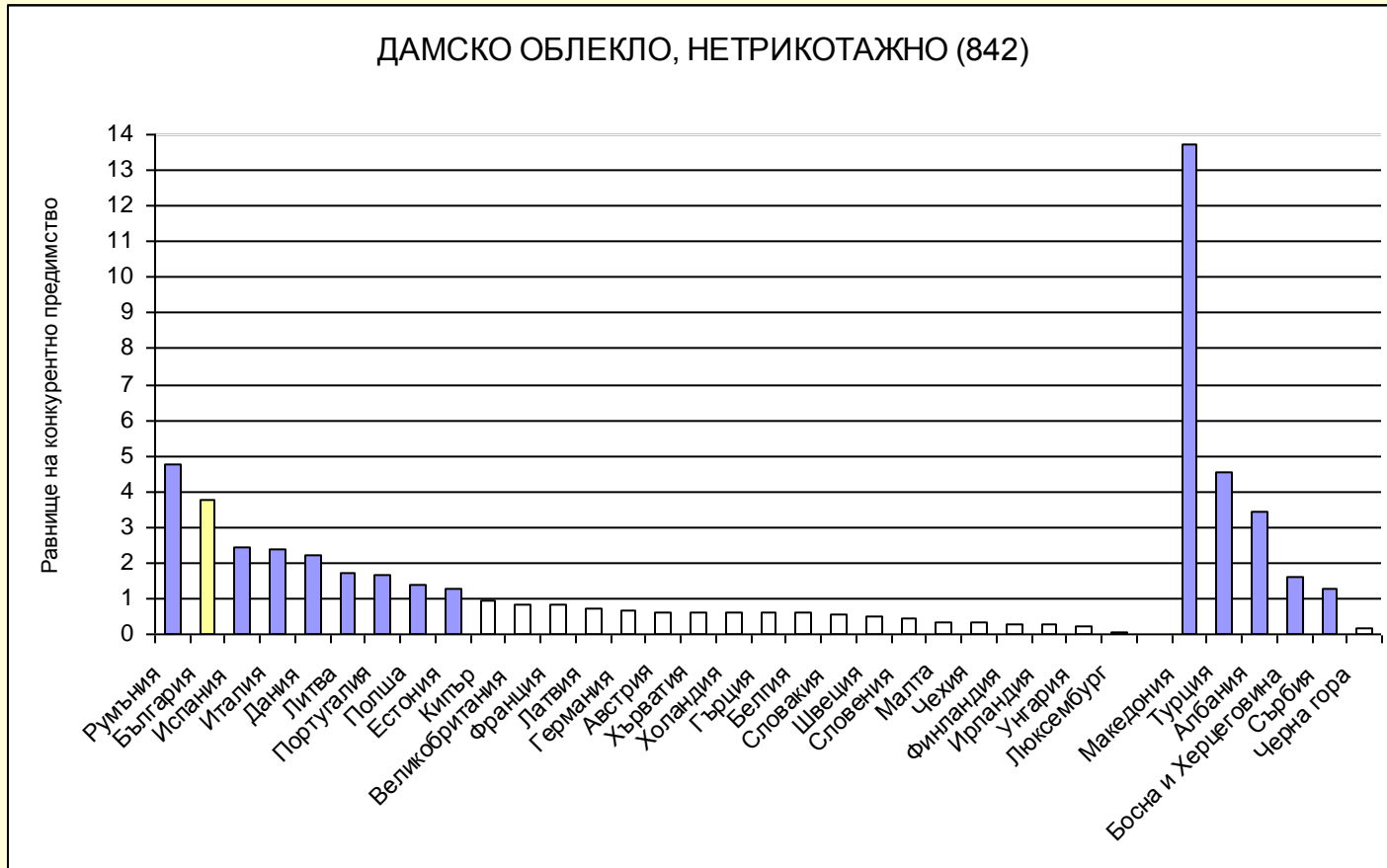
- България е лидер в групата по сравнителни конкурентни предимства

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

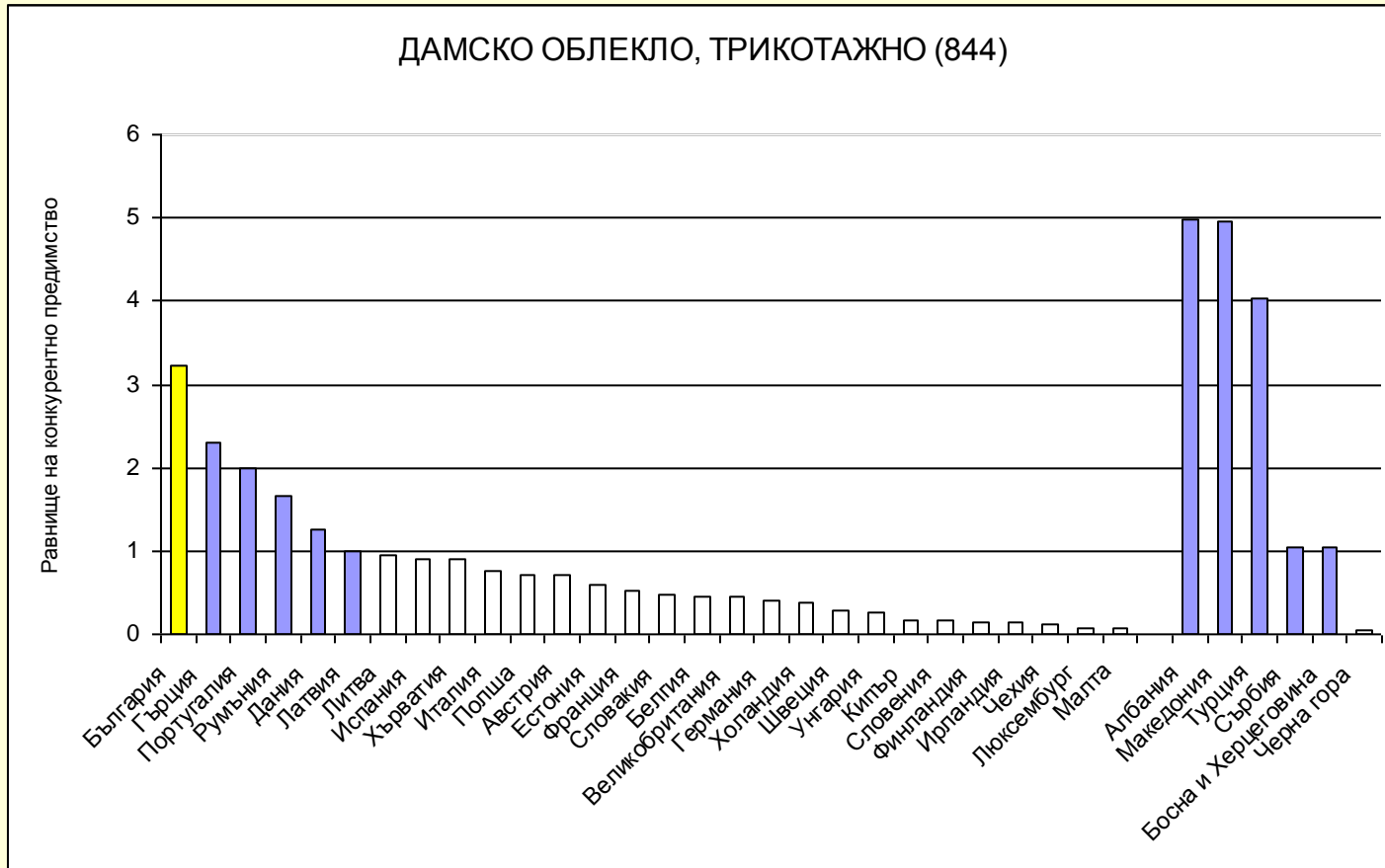
- България и Румъния са водещи в рамките на страните-членки, но отстъпват сериозно на Албания и Македония

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

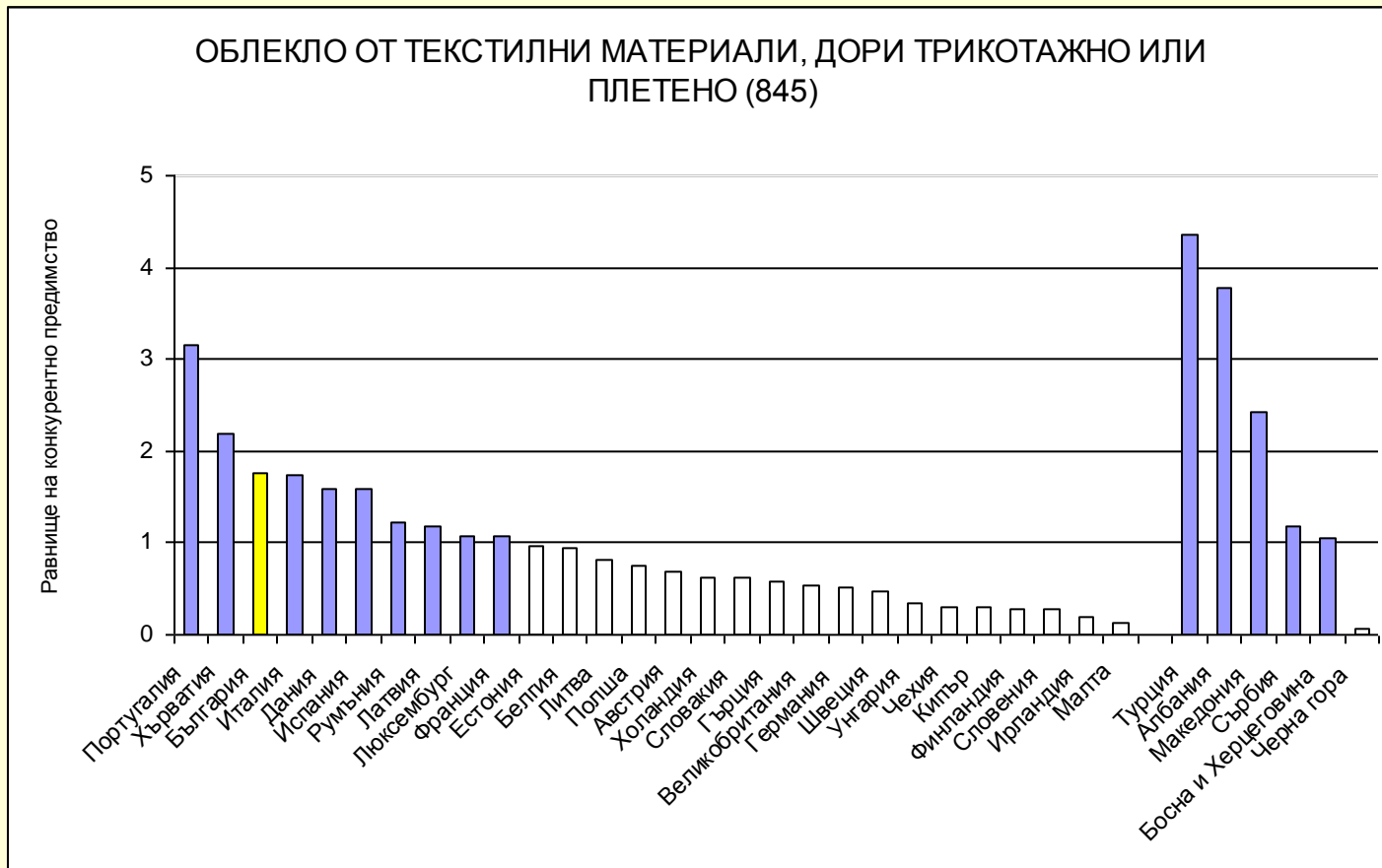
- България и Румъния са лидери между страните-членки, но отстъпват на Македония и Турция

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

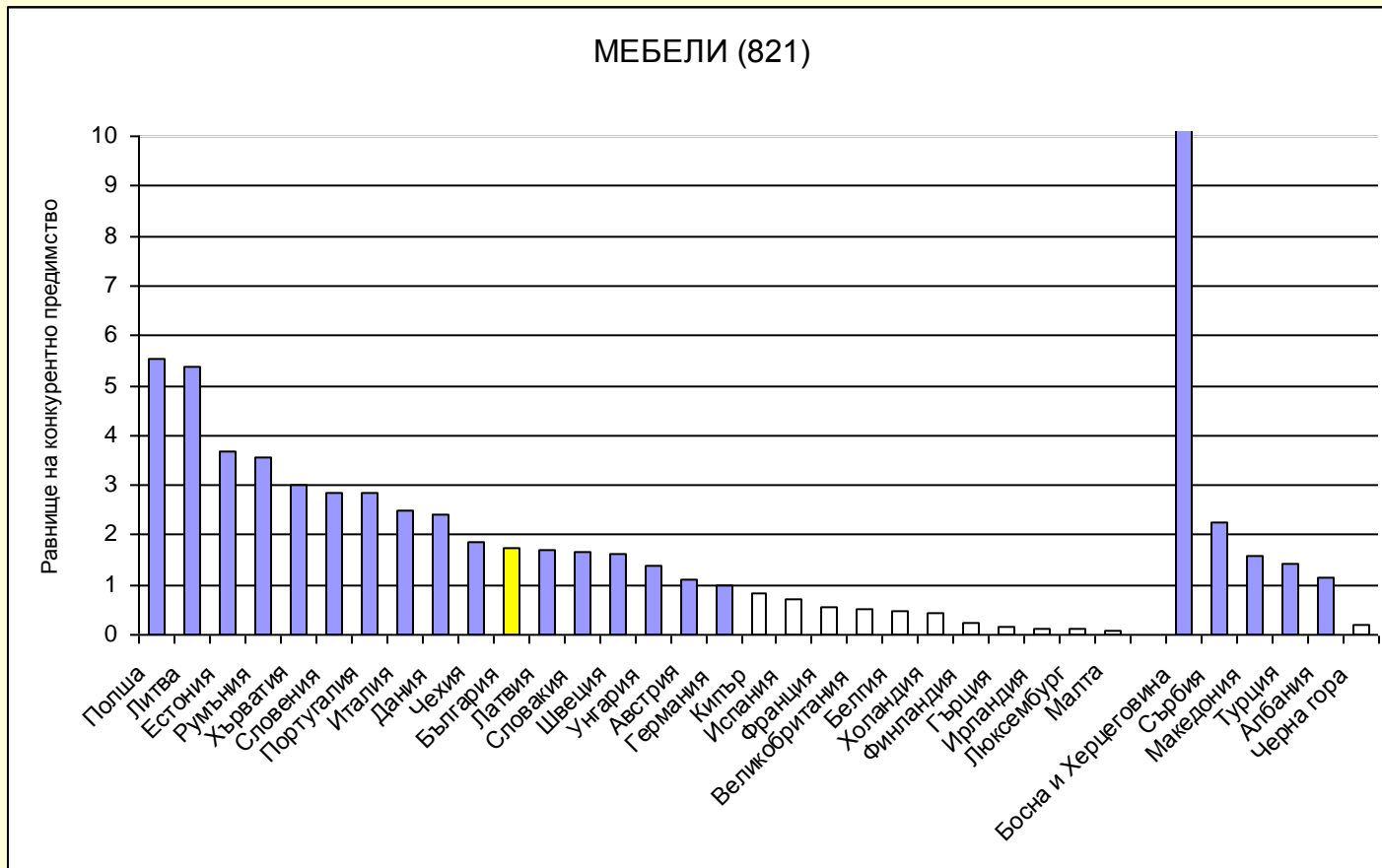
- България е лидер между страните-членки, но отстъпва балканските страни като Албания, Македония и Турция

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

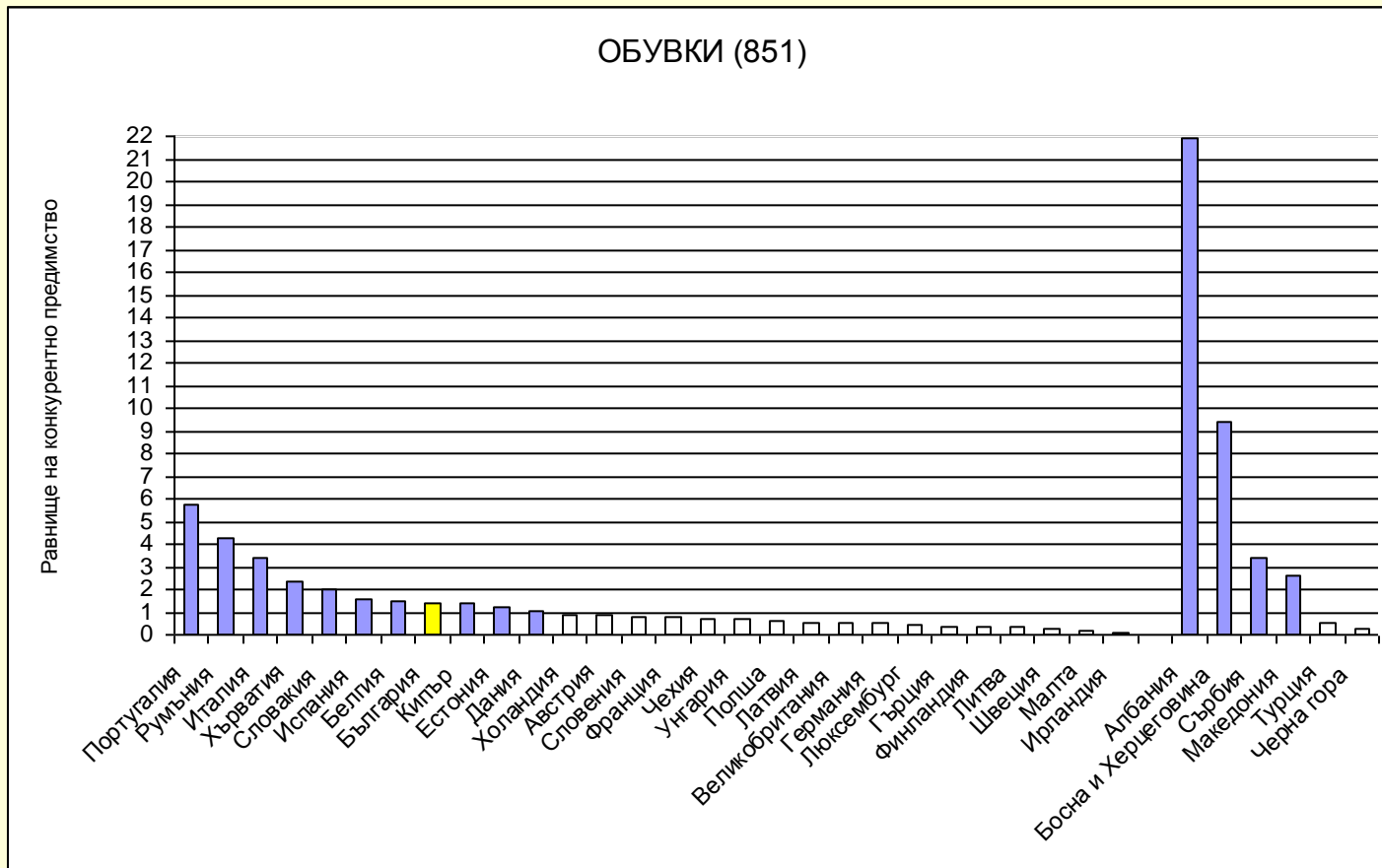
- България е трета между страните-членки, но отстъпва на Балканските страни като Турция, Албания и Македония

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- Сериозно присъствие на балканските страни – нечленки на ЕС, с открито лидерство на Босна и Херцеговина

СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

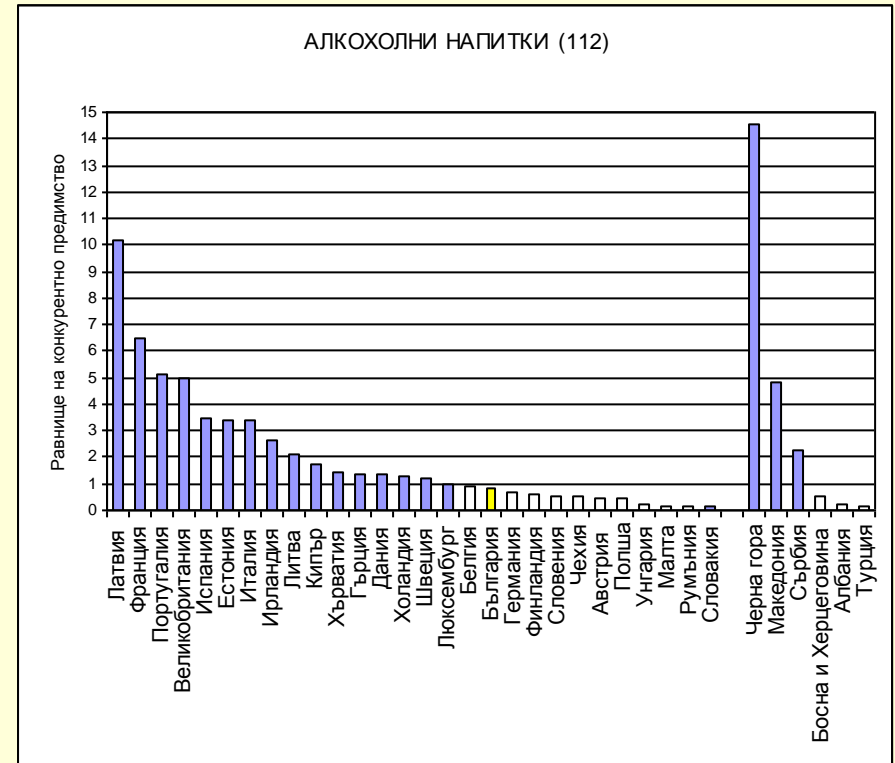
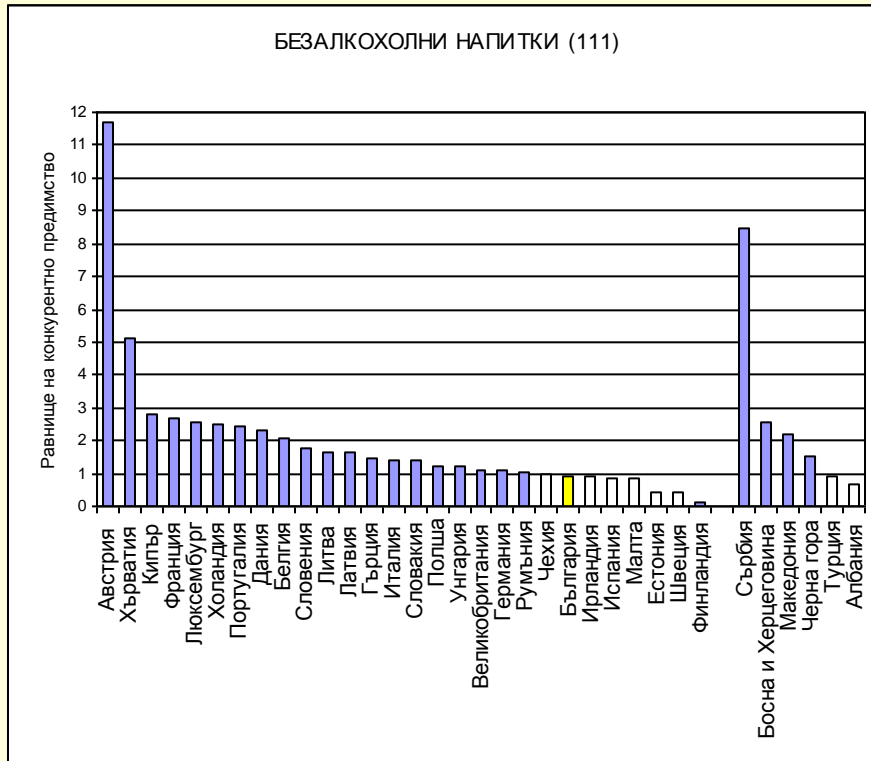
- България изостава значително от лидерите – Албания и Босна и Херцеговина, а също така и от Сърбия, Македония, Хърватия и Румъния

ПРОДУКТИ НА НИСКО-ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ЗА КОИТО БЪЛГАРИЯ ПРИТЕЖАВА ПОТЕНЦИАЛ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

Продуктова група		Равнище на конкурентни предимства	Дял в българския износ
1	Месо и субпродукти, годни за консумация	0.9	0.02%
2	Тъкани, други	0.9	0.05%
3	Безалкохолни напитки	0.9	0.09%
4	Алкохолни напитки	0.9	0.37%
5	Хартия и картон, изрязани на формати	0.8	0.26%
6	Артикули от дървен материал	0.8	0.11%
7	Конфекционирани текстилни артикули, други	0.8	0.22%
8	Месни консерви, годни за консумация	0.8	0.08%
9	Зеленчуци, пресни и консервирани	0.7	0.23%
10	Хартия и картон	0.7	0.46%
11	Куфари, папки, чанки, калъфи и др. подобни	0.6	0.19%
12	Мляко, сметана и млечни продукти	0.6	0.13%
13	Тъкани от синтетични или изкуствени влакна	0.6	0.13%
14	Хранителни продукти за консумация, други	0.6	0.20%

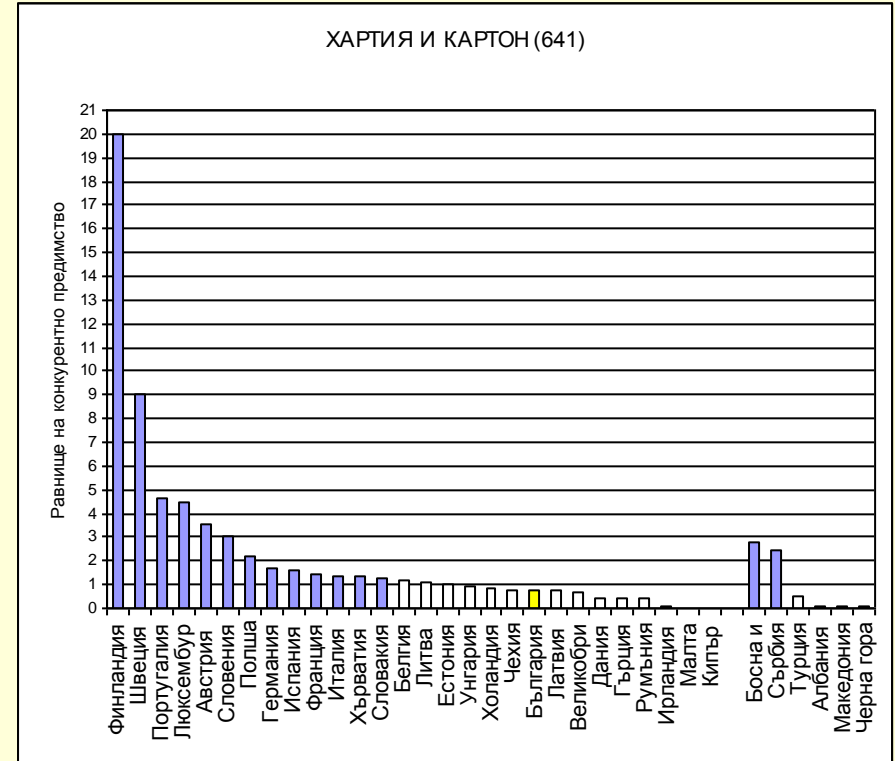
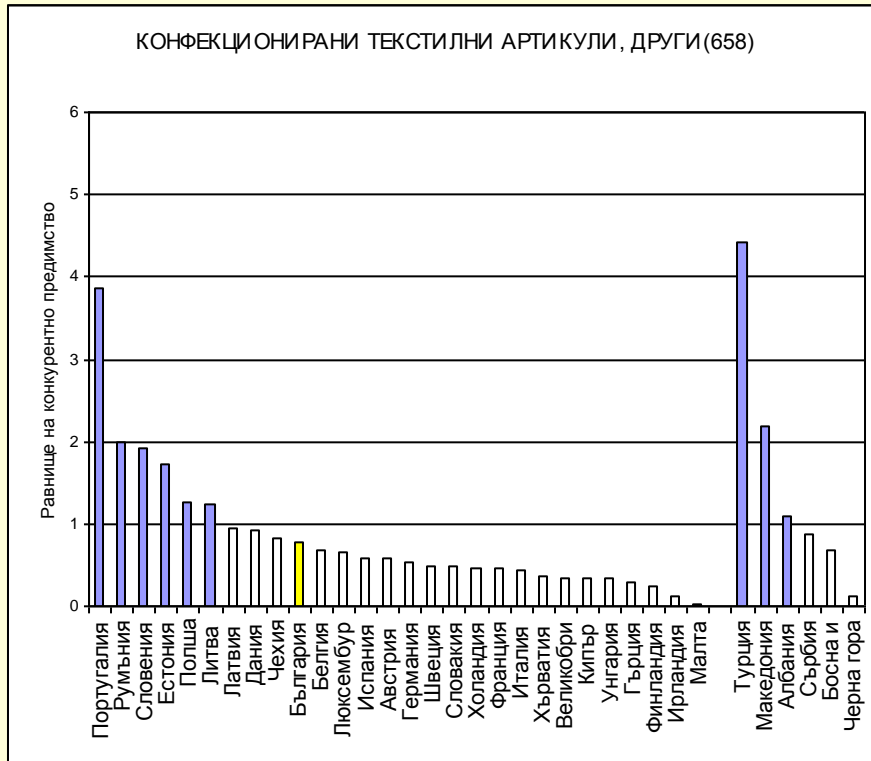
- По-големи възможности за реализиране на сравнителни конкурентни предимства имат алкохолните напитки, хартията и картоната, конфекционираните текстилни артикули и зеленчуците, поради сравнително по-силното им присъствие на международните пазари в сравнение с останалите продуктови групи през 2012 г.

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

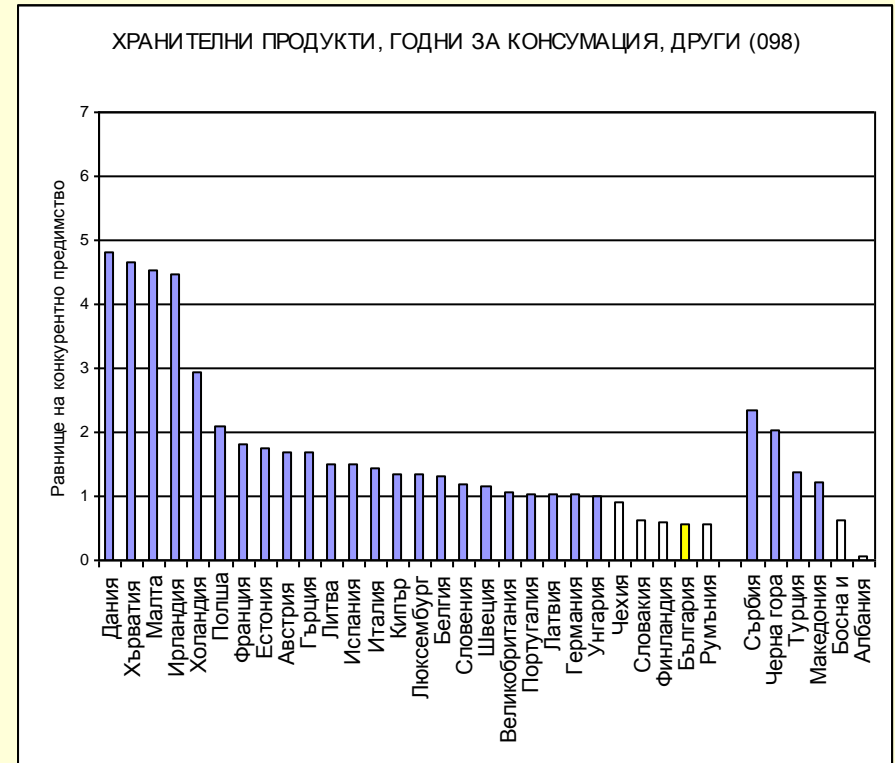
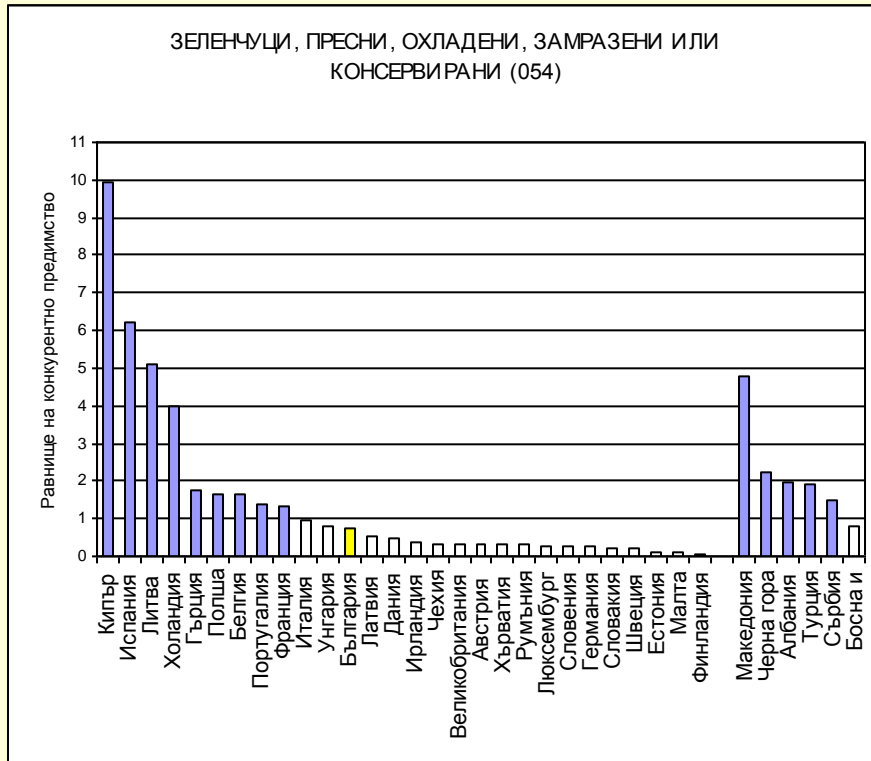
- И на двата пазара има ясно изразени лидерски позиции и сериозно присъствие на балканските страни-членки на ЕС- особено Сърбия и Черна гора
- България има по-големи възможности за реализиране на сравнителни конкурентни предимства на пазара на алкохолните напитки, но и на двата пазара конкуренцията е силна

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- И на двата пазара има ясно изразено лидерство с открояващо се присъствие на Финландия, Португалия, Турция и някои други балкански страни-нечленки на ЕС
- България има възможности за реализиране на конкурентни предимства на пазара на конфекционни текстилни артикули, поради постигнатите резултати, но аналогични възможности съществуват и на пазара на хартия и картон, поради по-същественото присъствие на пазара (0.46% от целия износ през 2012 г.)

ПОТЕНЦИАЛНИ СРАВНИТЕЛНИ КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА

- И на двата пазара има ясно силно присъствие на Балканските страни-нечленки на ЕС. На пазара на хранителни продукти конкуренцията е по-силно изразена, а лидерската позиция на практика се разделя от Дания, Хърватия, Малта и Ирландия.
- България запазва възможностите си за реализиране на конкурентно предимство на пазара на зеленчуци (0.7) и подобрява възможностите си за такова на пазара на хранителни продукти (подобрене на критерия от 0.4 на 0.6)

ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ АНАЛИЗА

Ниво на технологична интензивност		Брой		Дял в износа на България	
		2012	2011	2012	2011
1	Високо-технологични дейности • Продуктови групи • Продуктови групи с реализирани сравнителни конкурентни предимства (производствена и експортна специализация)	18	18	5.6%	5.9%
		1	3	2.5%	2.5%
2	Средно-високо-технологични дейности • Продуктови групи • Продуктови групи с реализирани сравнителни конкурентни предимства (производствена и експортна специализация)	73	73	20.1%	19.8%
		18	30	11.7%	18.9%
3	Средно-ниско-технологични дейности • Продуктови групи • Продуктови групи с реализирани сравнителни конкурентни предимства (производствена и експортна специализация)	64	64	43.1%	42.1%
		27	26	41.0%	39.1%
4	Ниско-технологични дейности • Продуктови групи • Продуктови групи с реализирани сравнителни конкурентни предимства (производствена и експортна специализация)	85	85	27.9%	27.2%
		39	39	24.3%	23.7%
Общо за България • Продуктови групи (3-то ниво, sitc Rev.4) • Продуктови групи с реализирани сравнителни конкурентни предимства (производствена и експортна специализация)		240	240	96.7%	95.0%
		85	98	79.5%	84.2%

- В групирането на продуктите, съгласно глобалната технологична интензивност на икономическите дейности, не участват аграрният сектор и добивната промишленост.

ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА НА ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ СФЕРИ

		2008-2012				
		Износ	Предприятия	Заети	Добавена стойност	Производителност на труда
		Млн.евро (средно)	Брой (средни)	Брой (средно)	Млн.евро (средно)	Евро, (добавена стойност/1 зает)
Общо		14 087	30 472	566 014	4 062	7 176
Високо-технологични дейности		1 105	440	16 946	242	29 263
21	Лекарствени вещества и продукти	442	62	7 746	145	18 719
26	Компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	563	378	9 200	97	10 543
Средно високо-технологични дейности		3 210	2 209	84 761	781	9 212
28	Машини и оборудване, с общо и специално предназначение	1 028	943	33 002	293	8 878
29	Автомобили, ремаркета и полуремаркета	334	114	11 452	70	6 112
Средно ниско-технологични дейности		6 075	9 693	144 247	1 278	8 860
Ниско-технологични дейности		3 797	18 130	320 060	1 761	5 502
10	Хранителни продукти	1 067	4 609	86 763	567	6 535
11	Напитки	92	726	15 297	188	12 290
13	Текстил и изделия от текстил	330	623	13 003	73	5 614
14	Облекло	1 285	4 433	113 040	370	3 273
31	Мебели	194	2 258	24 843	114	4 589

- В ниско-технологичните дейности са съсредоточени най-много предприятия, най-много заети и се създава най-високата добавена стойност; средно ниско-технологичните дейности определят облика на българския износ; при високо-технологичните дейности се наблюдава най-високата производителност на труда

ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА НА ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ СФЕРИ

(%)

		2008-2012				
		Износ	Предприятия	Заети	Добавена стойност	Производителност на труда
Общо		100	100	100	100	100
Високо-технологични дейности		7.1	1.4	3.0	6.0	408
21	Лекарствени вещества и продукти	3.1	0.2	1.4	3.6	261
26	Компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	4.0	1.2	1.6	2.4	147
Средно високо-технологични дейности		22.8	7.2	15.0	19.2	128
28	Машини и оборудване, с общо и специално предназначение	7.3	3.1	5.8	7.2	124
29	Автомобили, ремаркета и полуремаркета	2.4	0.4	2.0	1.7	85
Средно ниско-технологични дейности		43.1	31.8	25.5	31.5	123
Ниско-технологични дейности		27.0	59.5	56.5	43.4	77
10	Хранителни продукти	7.6	15.1	15.3	14.0	91
11	Напитки	0.7	2.4	2.7	4.6	171
13	Текстил и изделия от текстил	2.3	2.0	2.3	1.8	78
14	Облекло	9.1	14.5	20.0	9.1	46
31	Мебели	1.4	7.4	4.4	2.8	64

- С намаляване на технологичната интензивност нараства броят на предприятията, заетите и добавената стойност, т.е. ориентация към ниско-технологична икономика
- В ниско-технологичните дейности са ангажирани 82% от заетите, които създават 75% от добавената стойност в технологичните дейности
- Лекарствените вещества и продукти се характеризират с минимална заетост и максимална производителност на труда
- Облеклото се характеризира с максимална заетост, максимален дял в износа и минимална производителност на труда

ИЗВОДИ

- Най-нисък през 2012 г. е делът на високо-технологичния износ (5.6%). Едва 2.5% е резултат от производствена и експортна специализация, която осигурява конкурентни предимства на международните пазари;
 - Най-висок е делът на средно-ниско-технологичния износ (43.1%), като 41% е резултат от производствена и експортна специализация, която осигурява конкурентни предимства на международните пазари;
 - Преобладава износът на средно- и ниско-технологични продукти (71%), като 65.3% е резултат от производствена и експортна специализация, която осигурява конкурентни предимства на българските изделия на международните пазари;
 - При 7 продуктови групи България е лидер по сравнителни конкурентни предимства. В регионален аспект балканските страни – нечленки на ЕС често показват по-добри резултати от тези на нашата страна;
 - Общо за страната, над $\frac{3}{4}$ от износа през 2012 г. е резултат от производствена и експортна специализация, но в ниско-технологичната сфера. Този извод предопределя стратегическите насоки за развитие на българската икономика и необходимите структурни промени.
- **Необходимост от повишаване на технологичното равнище на българската икономика и ускорено развитие на иновационната система**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Насърчаване на иновационната активност в различни сфери на българската икономика с потенциал за висок растеж, заетост и експортна ориентация

1. Насърчаване на иновационната активност в **средно- и високо-технологичните производства**, продуктите на които трябва да намерят значително по-голямо присъствие в българския износ и да водят до интензивен растеж

Икономически дейности:

- *Лекарствени вещества и продукти*
- *Компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти*
- *Машиностроене, в т.ч. автомобилостроене, мехатроника*

2. Насърчаване на иновационната активност в **традиционно развитите производства на българската икономика** с цел запазване на завоюваните пазарни позиции и заетостта в българската икономика

Икономически дейности:

- *Хранителни продукти и напитки*
- *Текстил, текстилни изделия и облекло*
- *Мебели*

**ОТДЕЛ
“ИНОВАЦИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО”**

**ДЕРЕКЦИЯ
“Малки и средни предприятия и иновации”**

МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА И ЕНЕРГЕТИКАТА

2014